

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮

માં

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૧૩૧૨/૨૦૧૮

સાથે

નાગરિક અરજી (સ્ટે માટે) નંબર ૧/૨૦૧૮

માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮

સાથે

નાગરિક અરજી (સ્ટે માટે) નંબર ૨/૨૦૧૮

માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮

સાથે

નાગરિક અરજી નંબર ૩/૨૦૧૮

માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮

સાથે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮

માં

વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮

સાથે

નાગરિક અરજી (સ્ટે માટે) નંબર ૧/૨૦૧૮

માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮

માં

વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮

સાથે

નાગરિક અરજી નંબર ૩/૨૦૧૮

માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮

માં

વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે :

માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ શ્રી વિક્રમ નાથ સહી/ -

અને

માનનીય ન્યાયાધીશ શ્રી આશુતોષ જે. શાસ્ત્રી સહી/ -

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે?	હા.
૨	પત્રકારને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા.
૩	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ ચુકાદાની યોગ્ય નકલ જોવા માંગે છે?	ના.
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ પણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના.

=====

પરવીન કોટજીન પ્રાઈવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

એક્સિસ બેંક લિમિટેડ

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧,૨,૩,૪,૫,૬ માટે શ્રી સિદ્ધાર્થ એસ. રામી (૮૩૪૨)

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી અનીપ એ ગાંધી (૨૨૬૮)

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે ડી. એસ. (પ) દ્વારા નોટિસ આપવામાં આવી છે.

=====

કોરમ:માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિક્રમ નાથ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આશુતોષ જે. શાસ્ત્રી

તારીખ:૧૭/૦૮/૨૦૨૦

સી. એ. વી. સામાન્ય ચુકાદો

(માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિક્રમ નાથ દ્વારા)

૧. અમે સમયાંતરે ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે કેવી રીતે ન્યાયિક પ્રણાલી પર કેસોનો બોજો વધી ગયો છે અને આજે ન્યાય મેળવવામાં સૌથી મોટો અવરોધ કેસોનો પેન્ડન્સી છે.આપણી સામેની હાલની બાબત એ એક લાક્ષણિક ઉદાહરણ છે કે કેવી રીતે વ્યવસ્થા સંપૂર્ણપણે અવરોધિત થઈ રહી છે, જે અદાલતનો સમય બગાડે છે અને તે રીતે, અદાલતને વાસ્તવિક વાદીઓને ન્યાય આપતા અટકાવે છે.આ આજના સમયમાં વધુ મહત્વ ધરાવે છે જ્યારે આખો દેશ કોવિડ-૧૯ મહામારી સામે લડી રહ્યો છે અને અદાલતો પરિસ્થિતિઓની મર્યાદાઓ હેઠળ શક્ય તેટલી રીતે કામ કરવા માટે શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કરી રહી છે.

૨ અમારી સામે આ મુકદ્દમાનું સૌથી ગૂંચવણભર્યું પાસું એ છે કે અપીલકર્તાઓએ મુખ્યત્વે પરિણામી કાર્યવાહીને પડકારવાનું પસંદ કર્યું છે, જેમાં આવી પરિણામી કાર્યવાહીના પાયાને માત્ર ઔપચારિક પડકાર આપવામાં આવ્યો છે. અમારા મતે, આ બાબત અપીલકર્તાઓ દ્વારા આ મુદ્દા પર સંપૂર્ણપણે મગજ દોડાવ્યા વિના કરવામાં આવેલ કાર્યવાહીને દર્શાવે છે અને આગળ સૂચવે છે કે અપીલકર્તાઓ એક તુરંત અને અવ્યવહારુ મુકદ્દમામાં રોકાયેલા છે જે આવા બિનટકાઉ દલીલો ઉઠાવીને વર્ષોથી બિનજરૂરી રીતે ખેંચવામાં આવે છે. અપીલકર્તાઓ દ્વારા અપનાવવામાં આવતા આવા અભિગમ પર અમારી નારાજગી વ્યક્ત કરવા માટે અમારા માટે પૂરતા શબ્દો નથી કારણ કે અદાલતનો મૂલ્યવાન સમય જે અન્ય પેઝિંગ કેસોનો ઉકેલ લાવવા અને પેન્ડન્સી ઘટાડવા માટે ખર્ચવામાં આવી શક્યો હોત, તે બિનજરૂરી રીતે બગાડવામાં આવ્યો છે.

૩ લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળની આ બે અપીલ લોન લેનારાઓ દ્વારા પસંદ કરવામાં આવી છે, જે વર્તમાન અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા બે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૧૩૧૨/૨૦૧૮ અને ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮ માં પસાર કરાયેલા ૨૪/૦૭/૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને આદેશની ચોકસાઈ પર ભાર મૂકે છે, જેમાં બંને અરજીઓ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૪ મેસર્સ પરવીન એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડ તેના પ્રમોટર્સ અને ડિરેક્ટર્સ સાથે અરજદાર નંબર ૧ તરીકે, અરજદાર નંબર ૨ થી ૪ એ તેના સુરક્ષિત લેણદાર એટલે કે કોટક મહિન્દ્રા બેંક લિમિટેડ (પ્રતિવાદી નંબર ૧) અને જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ સામે પ્રતિવાદી નંબર ૨ તરીકે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮ પસંદ કર્યો હતો. ઉપરોક્ત અરજીમાં દાવો કરવામાં આવેલી રાહત નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવી છે:

“(એ) આ માનનીય અદાલત ધારા ૧૩ (૨) સરફેસી અધિનિયમ હેઠળ પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી નોટિસને રદ કરીને અને કોરે મુકિને, આદેશ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશની પ્રકૃતિમાં આદેશની રિટ જારી કરવા માટે સંતુષ્ટ થઈ શકે છે, જે સરફેસી અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ પ્રતિવાદી નંબર ૧ બેંક દ્વારા લેવામાં આવેલી અરજદાર નંબર ૧ કંપનીની ઉપરોક્ત સંપત્તિઓનો પ્રતીકાત્મક કબજો છે, જે સરફેસી અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ પ્રતિવાદી નંબર ૧ બેંક દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી છે અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૦૫/૦૭૨૦૧૮ તારીખનો આદેશ છે. મામલતદાર અને એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ, બાવલાને મેસર્સ પ્રવીણ એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડના પ્લાન્ટ અને મશીનરીની સુરક્ષિત સંપત્તિઓનો કબજો લેવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. બેરિંગ બ્લોક/રેવન્યુ સર્વે નંબર ૭૧૨

પૈકી, ૭૧૩ પૈકી, ૬૦૦ પૈકી, ૧૬૦૪૩ ચોરસ મીટર, રૂપલ રાઈસ મિલની સામે, પ્રવીણ ગ્રુપ, રૂપલ-બાવલા રોડ, મૌજે રૂપલ, તાલુકા બાવલા, જિલ્લા: અમદાવાદ અને તે પ્રતિવાદી નંબર ૧ બેંકને સોંપી દો અને આદેશની તારીખથી ૧૪ દિવસના સમયગાળાની અંદર સમગ્ર કાર્યવાહી પૂર્ણ કરો, કારણ કે સદર હુકમ સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર, કાયદાથી વિરુદ્ધનો તથા સરફેસી એક્ટ અને તે હેઠળ ઘડાયેલા નિયમોની વૈધાનિક જોગવાઈઓ, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓ, કાયદાના સ્થાપિત સિદ્ધાંતો, સામ્ય અને ન્યાયનો ભંગ કરનારો છે;"

(બી) આ અરજીની પેન્ડન્સી અને અંતિમ નિકાલ દરમિયાન, આ માનનીય અદાલત પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૦૫/૦૭/૨૦૧૮ ના આદેશની કામગીરી, અમલીકરણ અને કામગીરી સામે સ્ટે આપી શકે છે;

(સી) ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય અને વાજબી માનવામાં આવે તેવી અન્ય અને વધુ રાહત/ઓ આપશે."

૫ ઉપરોક્ત ઉધાર લેનાર-મેસર્સ પરવીન એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને તેના ત્રણ પ્રમોટર્સ અને ડિરેક્ટરોએ ચુકાદા અને આદેશની તારીખ ૨૪/૦૭/૨૦૧૮

દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તેમની અરજી નંબર ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮ ને રદ કરવા સામે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮ પસંદ કર્યો છે.

૬ તેવી જ રીતે, ઉધાર લેનાર-મેસર્સ પરવીન કોટગિન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ તેના પ્રમોટર્સ અને ડિરેક્ટર્સ સાથે રિટ પિટિશન નંબર ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮ (મેસર્સ પરવીન એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડ) ના રિટ અરજદાર સહિત સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૧૩૧૨ ને પસંદ કરે છે, જેમાં એક્સિસ બેંક લિમિટેડને પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદને પ્રતિવાદી નંબર ૨ તરીકે સામેલ કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત અરજીમાં દાવો કરવામાં આવેલી રાહત નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવી છે:

“(અ) આ માનનીય અદાલત અરજદારોની સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવા અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ બેંકને સોંપવા માટે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા જારી કરાયેલી નોટિસ, જે કથિત રીતે કલમ ૧૩ (૨) એસ. એ. આર. એફ. એ. ઇ. એસ. આઈ. અધિનિયમ હેઠળની હોવાનું કહેવાય છે, જેને રદ કરીને અને રદ કરીને આદેશ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા માટે ખુશ થઈ શકે છે. ગેરકાયદેસર, ગેરકાયદેસર અને એસ. એ. આર. એફ. એ. ઇ. એસ. આઈ. અધિનિયમ અને તે હેઠળ

ઘડવામાં આવેલા નિયમોની વૈધાનિક જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન, રેકૉર્ડ પરના પુરાવા, કાયદા, સમાનતા અને ન્યાયના સ્થાયી સિદ્ધાંતો;

(બી) આ અરજીની પેન્ડિંગ અને અંતિમ નિકાલ દરમિયાન, આ માનનીય અદાલત પ્રતિવાદી નંબર ૧ બેંક દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૨ સમક્ષ અરજદારોની સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવા અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ બેંકને સોંપવા માટે શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીના સંચાલન, અમલીકરણ અને કામગીરી સામે સ્ટે આપી શકે છે.

(સી) ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય અને વાજબી માનવામાં આવે તેવી અન્ય અને વધુ રાહત/ઓ આપશે.”

૭ મેસર્સ પરવીન કોટગિન પ્રાઇવેટ લિમિટેડે તેના પ્રમોટર્સ અને ડિરેક્ટરો સાથે મળીને લેટર પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮ પસંદ કર્યો છે, જે તેમની રિટ પિટિશનને ફગાવી દેતા વિદ્વાન સિંગલ જજ તારીખ ૨૪/૦૭/૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને આદેશની ચોકસાઈ પર ભાર મૂકે છે.

૮ બંને અરજીઓમાં ઉઠાવવામાં આવેલા કાનૂની મુદ્દાઓ લગભગ સમાન છે અને આ જ કારણ છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે બંને રિટ

અરજીઓનો નિર્ણય સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા કર્યો હતો.અમે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલની સંમતિ સાથે બંને અપીલ પણ સાંભળી છે.

૯ અમે બંને કેસોની હકીકતો ટૂંકમાં રેકૉર્ડ કરી શકીએ છીએ કારણ કે તે સમાન નથી.

એસ સી એ નંબર ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮-એલ પી એ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮-મેસર્સ પરવીન એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડ:

૧૦ મેસર્સ પરવીન એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, મુખ્ય ઉધાર લેનાર (ત્યારબાદ "ઉધાર લેનાર પી. એ. પી. એલ". તરીકે ઓળખાય છે) એ મે, ૨૦૧૬માં કોટક મહિન્દ્રા બેંક લિમિટેડ (ત્યારબાદ "સુરક્ષિત લેણદાર કે. એમ. બી. એલ". તરીકે ઓળખાય છે) પાસેથી ૧૫ કરોડ રૂપિયાની રોકડ ધિરાણ અને મુદત લોન સુવિધાનો લાભ લીધો હતો અને તે મુજબ જરૂરી દસ્તાવેજોનો અમલ કરવામાં આવ્યો હતો.ઉધાર લેનાર પી. એ. પી. એલ. એ કરાર અને તેના સમયપત્રકમાં વિગતવાર જણાવ્યા મુજબ તેની સ્થાવર મિલકતોને ગીરવે મૂકી દીધી હતી જેથી બેંકની તરફેણમાં વ્યાજ અને તેના પરના અન્ય શુલ્ક સાથે ૧૫ કરોડ રૂપિયાની ક્રેડિટ સુવિધાઓની યોગ્ય ચુકવણી સુરક્ષિત કરી શકાય.એક મોર્ગેજ ડીડ પણ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું હતું અને બાવલા, અમદાવાદના

સબ-રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ સીરીયલ નંબર ૩૧૧૯ તારીખ ૧૦/૦૮/૨૦૧૪ પર નોંધવામાં આવ્યું હતું. ઉધાર લેનાર પી. એ. પી. એલ. એ તેમની જંગમ મિલકતો સાથે ૨૧/૦૭/૨૦૧૪ તારીખના સાનગીરો ખતનો અમલ કર્યો હતો જેમાં તમામ વર્તમાન અસ્કયામતો, રોકાણો અને તમામ જંગમ અને સ્થાવર પ્લાન્ટ અને મશીનરી, વાહનો, વર્તમાન અને ભાવિ બંને અન્ય એક્સેસરીઝ સહિત ઉધાર લેનારની અન્ય જંગમ સ્થિર અસ્કયામતો સામેલ હતી. લોન કરાર અન્ય જરૂરી દસ્તાવેજો સાથે ૨૧/૦૭/૨૦૧૪ પર અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો. ૨૧/૦૭/૨૦૧૪ અને ૦૫/૦૮/૨૦૧૪ તારીખના પ્રમોટર્સ/ડાયરેક્ટ દ્વારા ગેરંટી ડીડ પણ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું હતું.

૧૧ ઉધાર લેનાર પી. એ. પી. એલ. એ ચુકવણીના સમયપત્રકનું સન્માન કર્યું ન હતું અને ડિફોલ્ટ કર્યું હતું. જેમ કે, સુરક્ષિત લેણદાર કે. એમ. બી. એલ. એ આરબીઆઈની હાલની માર્ગદર્શિકા અનુસાર તેના ખાતાઓમાં ૩૦/૧૦/૨૦૧૬ પર તેમના ખાતાઓને બિન-કાર્યક્ષમ અસ્કયામતો તરીકે જાહેર કર્યા હતા. વધુમાં, સુરક્ષિત લેણદાર કે. એમ. બી. એલ. એ નાણાકીય અસ્કયામતોના પ્રતિભૂતિકરણ અને પુનર્નિર્માણ અને સુરક્ષા વ્યાજ અધિનિયમ, ૨૦૦૨ (ત્યારબાદ "૨૦૦૨ અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ ૦૮/૧૨/૨૦૧૬ તારીખની માંગ નોટિસ જારી કરી હતી, જેમાં

નોટિસની તારીખથી ૬૦ દિવસની અંદર જમા કરવાના ભાવિ વ્યાજ સાથે રૂપિયા ૧૪,૭૨,૩૮,૧૬૧/- ની માંગ કરવામાં આવી હતી.

૧૨ ઉધાર લેનાર પી. એ. પી. એલ. એ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૩એ) હેઠળ તારીખ ૦૬/૦૨/૨૦૧૭ પર પોતાનો વાંધો/રજૂઆત દાખલ કરી હતી, જેને સુરક્ષિત લેણદાર કે. એમ. બી. એલ. ના તારીખ ૨૮/૦૨/૨૦૧૭ ના સંદેશાવ્યવહારમાં નોંધાયેલા કારણોસર યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી હતી અને નકારી કાઢવામાં આવી હતી.

૧૩ સુરક્ષિત લેણદાર કે. એમ. બી. એલ. એ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ વધુ કાર્યવાહી કરી હતી, કારણ કે ઉધાર લેનાર પી. એ. પી. એલ. એ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ માંગવામાં આવેલી કોઈપણ બાકી રકમ ઉપરોક્ત નોટિસના ૬૦ દિવસની અંદર ચૂકવી ન હતી. સુરક્ષિત લેણદાર કે. એમ. બી. એલ. એ ૦૮/૦૩/૨૦૧૭ પર સુરક્ષિત સંપત્તિઓનો પ્રતીકાત્મક કબજો લેવાનું આગળ વધાર્યું અને તેને બે સ્થાનિક વ્યાપક રીતે પ્રસારિત દૈનિક અખબારોમાં પણ પ્રકાશિત કર્યું, જેમ કે અંગ્રેજીમાં "ઇન્ડિયન એક્સપ્રેસ" અને અમદાવાદ આવૃત્તિમાં ગુજરાતીમાં "સંદેશ" ૧૨/૦૩/૨૦૧૭ ના રોજ.

૧૪ ત્યારબાદ સુરક્ષિત લેણદાર કે. એમ. બી. એલ. એ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ યોગ્ય આદેશો માટે આગળ વધીને જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદની સહાય દ્વારા સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવા માટે કાયદા હેઠળ જરૂરી સોગંદનામા દ્વારા સમર્થિત અરજી દાખલ કરી હતી.આ અરજી ૨૦/૦૪/૨૦૧૭ પર દાખલ કરવામાં આવી હતી.કોટક મહિન્દ્રા બેંક લિમિટેડના એસોસિયેટ વાઇસ પ્રેસિડેન્ટ અને અધિકૃત અધિકારી શ્રી લવલેશ ક્લિવેદીએ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીના સમર્થનમાં પોતાનું સોગંદનામું દાખલ કર્યું હતું.

૧૫ જ્યારે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ, સુરક્ષિત લેણદાર કે. એમ. બી. એલ. દ્વારા દાખલ ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ ઉપરોક્ત અરજી પર યોગ્ય આદેશો પસાર કરી રહ્યા ન હતા, ત્યારે તેમણે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૩૮૨૩/૨૦૧૮ દ્વારા હાઇકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો, જેનો નિકાલ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ૧૨/૦૩/૨૦૧૮ ના આદેશ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને ૪ અઠવાડિયાની અંદર કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીનો નિર્ણય લેવાની જરૂર હતી.ત્યારબાદ અમદાવાદ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે ૦૫/૦૭/૨૦૧૮ તારીખનો આદેશ પસાર કરીને મામલાતદાર અને કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટ, બાવળાને કાયદા અનુસાર સુરક્ષિત લેણદાર કેએમબીએલને કબજો સોંપવાની ખાતરી કરવા માટે જરૂરી નિર્દેશો જારી કર્યા હતા.

૧૬ તે ૦૫/૦૭/૨૦૧૮ તારીખનો આ આદેશ છે જેને વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૧૩૧૩/૨૦૧૮ દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો, જેને વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા બરતરફ કર્યા પછી ઉધાર લેનાર પી. એ. પી. એલ. દ્વારા લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

એસ સી એ નંબર ૧૧૩૧૨/૨૦૧૮-એલ પી એ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮-મેસર્સ પરવીન કોટગિન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ:

૧૭ મેસર્સ પરવીન કોટગિન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, મુખ્ય ઉધાર લેનાર (ત્યારબાદ "ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ". તરીકે ઓળખાય છે) એ માર્ચ, ૨૦૧૫માં એક્સિસ બેંક લિમિટેડ પાસેથી રોકડ ધિરાણ અને રૂપિયા ૧૬,૫૫,૦૦,૦૦૦/- ની મુદતની લોન સુવિધાનો લાભ લીધો હતો.(ત્યારબાદ તેને "સુરક્ષિત લેણદાર-એબીએલ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે).પક્ષો વચ્ચે જરૂરી દસ્તાવેજો ચલાવવામાં આવ્યા હતા.ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. એ માત્ર લોન કરારનો અમલ કર્યો જ નહીં, પરંતુ તમામ ક્રેડિટ સુવિધાઓની યોગ્ય ચુકવણીને સુરક્ષિત કરવા માટે સુરક્ષિત લેણદાર-એ. બી. એલ. ની તરફેણમાં

મોર્ગેજ ડીડ, ગેરંટી ડીડ, હાયપોથેકેશન ડીડ અને અન્ય તમામ જરૂરી દસ્તાવેજો પણ અમલમાં મૂક્યા.

૧૮ ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. એ લોનની રકમની ચુકવણીમાં ડિફોલ્ટ કર્યું હતું અને તે મુજબ ૩૦ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૬ના રોજ સિક્યોર કેડિટોર-એ. બી. એલ. એ ભારતીય રિઝર્વ બેંક દ્વારા સમયાંતરે બહાર પાડવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકા અનુસાર ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. ના ખાતાને બિન-નફાકારક અસ્ક્યામત જાહેર કર્યું હતું. ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળની નોટિસ ૧૪ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૭ના રોજ સિક્યોર કેડિટોર-એબીએલ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવી હતી, જેમાં ઉધાર લેનાર-પીસીપીએલને તેના પ્રમોટરો અને ડિરેક્ટરો સાથે સંયુક્ત રીતે અને અલગ અલગ રીતે રૂપિયા ૧૫,૫૪,૩૧,૩૪૯/- ની રકમની ચુકવણી કરવાની જરૂર છે, જે નોટિસના ૬૦ દિવસના સમયગાળાની અંદર બાકી રકમ અને ચૂકવણીની તારીખ સુધી વધુ વ્યાજ છે. નોટિસમાં વધુમાં ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યો છે કે જો ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો સુરક્ષિત લેણદાર-એ. બી. એલ. ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૪) અને તેની અન્ય જોગવાઈઓ હેઠળ નિર્ધારિત પગલાં લાગુ કરીને બાકી રકમની વસૂલાત માટે આગળ વધશે.

૧૯ કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ ઉપરોક્ત નોટિસ બેંક દ્વારા સ્પીડ પોસ્ટ દ્વારા સ્વીકૃતિ સાથે જારી કરવામાં આવી હતી.

૨૦ ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. એ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૩એ) હેઠળ કોઈ વાંધો/રજૂઆત દાખલ કરી ન હતી અને ન તો તેણે ૧૪મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૭ની નોટિસ દ્વારા માંગવામાં આવેલી બાકી રકમની ચુકવણી કરી હતી.

૨૧ સુરક્ષિત લેણદાર-એ. બી. એલ. એ વૈધાનિક સમયગાળાની રાહ જોયા પછી ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ સમક્ષ અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં ગૌણ અધિકારી/કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટને ભૌતિક કબજો લેવા માટે યોગ્ય નિર્દેશો આપવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી કારણ કે ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. અને તેના પ્રમોટરો અને નિર્દેશકો દ્વારા પ્રતિકાર થવાની સંભાવના હતી. આ અરજી ૩૭ મે, ૨૦૧૭ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ અરજીને સિક્કોર ક્રેડિટોર-એબીએલના સિનિયર મેનેજર અને અધિકૃત અધિકારી શ્રી વિજય શેટ્ટીના સોગંદનામા દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું. તેને કાયદા હેઠળ સૂચવ્યા મુજબ ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીની જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરતા અધિકૃત અધિકારીના પ્રમાણપત્ર દ્વારા પણ સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું. જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ઘણી તકો આપવામાં

આવી હોવા છતાં, ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. હાજર થયો ન હતો અને આખરે ૪ જુલાઈ, ૨૦૧૮ ના આદેશ દ્વારા, ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને મામલાતદાર અને કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટ, બાવળા, જિલ્લાને યોગ્ય નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા.અમદાવાદ.

૨૨ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ દ્વારા ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ ૪ જુલાઈ, ૨૦૧૮ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને ઉધાર લેનાર- પી. સી. પી. એલ. દ્વારા આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૧૩૧૨/૨૦૧૮ દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો હતો, આ અરજી ૨૪મી જુલાઈ, ૨૦૧૮ના આદેશ દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.તેનાથી નારાજ, ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. એ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮ પસંદ કર્યો છે.

૨૩ અમે સાંભળ્યું છે કે શ્રી સિદ્ધાર્થ રામીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ. એલ. શાહ, બંને અપીલમાં ઉધાર લેનારાઓ-અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાશેશ સંજનવાલા, લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮ માં પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી નિકુંત રાવલ દ્વારા સહાયિત વિદ્વાન વરિષ્ઠ

વકીલ અને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮ માં પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી અનીપ ગાંધી.

૨૪ દલીલોની આપ-લે કરવામાં આવી છે કારણ કે આપણે જોઈએ છીએ કે જવાબમાં સોગંદનામું પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યું છે અને બંને અપીલમાં વધારાનું સોગંદનામું પણ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે.

૨૫ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮ ના અપીલકર્તાઓ એટલે કે મેસર્સ પરવીન એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડ એક એવી કંપની છે જેમાં શ્રી નસરુદ્દીન અકબરભાઈ વહોરા, શ્રી અકબરભાઈ નૂરભાઈ વહોરા અને શ્રી તૌસિફ અહમદ અબ્દુલભાઈ વહોરા તેના ડિરેક્ટર, બાંયધરી આપનાર અને પ્રમોટર છે. ૨૦૧૯ના લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫માં અપીલકર્તાઓ એટલે કે પરવીન કોટગિન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ દેખીતી રીતે શ્રી તૌસિફ અહમદ વહોરા, શ્રી તનવીર અહમદ વહોરા, શ્રી નસરુદ્દીન અકબરભાઈ વાહોરા, શ્રી અકબરભાઈ નૂરભાઈ વાહોરા અને મેસર્સ પરવીન એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડની સહયોગી કંપની છે, જે તેના પ્રમોટર્સ, બાંયધરી આપનારાઓ અને અન્ય નિર્દેશકો છે. એટલે કે બંને કંપનીઓ પાસે પ્રમોટર છે જે સામાન્ય છે અને તેમાંથી એક કંપની મેસર્સ પરવીન એગ્રો પ્રાઇવેટ લિમિટેડ પરવીન કોટગિન પ્રાઇવેટ લિમિટેડની પ્રમોટર છે, જે તેની સહયોગી કંપની હોઈ શકે છે. જોકે બંને અપીલની હકીકતો થોડી અલગ

છે, પરંતુ કાયદાકીય મુદ્દાઓ સમાન હોવા છતાં, અમે પક્ષકારોના વકીલોની સંયુક્ત વિનંતી પર તેમને એકસાથે સાંભળ્યા છે.

૨૬ શરૂઆતમાં એ નોંધવું યોગ્ય રહેશે કે અપીલકર્તાઓ-ઉધાર લેનારાઓએ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નોટિસમાં તેમની સામે બાકી તરીકે ઉઠાવવામાં આવેલી માંગ પર વિવાદ કર્યો નથી. તેમણે એ વાતનો પણ ઇનકાર કર્યો નથી કે તેમણે લોન લીધી હતી અથવા લોનના દસ્તાવેજો બનાવટી અથવા બનાવટી હતા અથવા વ્યાજનો દર ખોટી રીતે લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો. હકીકતમાં, ઉપરોક્ત તથ્યો પરનું મૌન સામાન્ય રીતે સૂચવે છે કે ઋણ લેનારાઓએ લોન લેવામાં આવી હોવાનું સ્વીકાર્યું છે અને ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નોટિસમાં ઉલ્લેખ કર્યો છે તેમ બંને ઋણ લેનારાઓ માટે બાકી માંગ છે. વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ અને અમારી સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલા આધારો સંપૂર્ણપણે તકનીકી છે અને હકીકતમાં તે આધારો છે જે અન્યથા ઉધાર લેનારાઓને મદદ કરવાને બદલે સુરક્ષિત લેણદારોને મદદ કરતા.

૨૭ આપણે અહીં એ પણ રેકૉર્ડ કરી શકીએ છીએ કે એકવાર ઉધાર લેનારાઓએ બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ઉપાયનો લાભ લીધો છે, જે એક અસાધારણ ન્યાયી અને વિવેકાધીન ઉપાય છે અને આગ્રહ કર્યો છે કે તેમની

અરજીઓ ગુણદોષ પર સાંભળવામાં આવે અને હાલની અપીલ પણ યોગ્યતા પર સાંભળી શકાય અને વૈકલ્પિક ઉપાયોના આધારે નકારી ન શકાય, તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ અદાલત બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ તેની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે પક્ષોને સંપૂર્ણ ન્યાય આપશે અને પક્ષો વચ્ચેના સમાનતાને સંતુલિત કરશે અને પક્ષકારોના હિતોનું પણ રક્ષણ કરશે.

૨૮ બીજી ચેતવણી કે જે અમે આગળ વધતા પહેલા નોંધાવવા માંગીએ છીએ તે એ છે કે એક્સિસ બેંક લિમિટેડ (એબીએલ) દ્વારા પરવીન કોટગિન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (પીસીપીએલ) જેવી બાબતોમાં સુરક્ષિત લેણદાર તરફથી કોઈ તકનીકી ખામી હોય તો પણ તે ઉધાર લેનાર પીસીપીએલને કોઈ લાભ આપશે નહીં કારણ કે તે આખરે અંતિમ પરિણામને અસર કરશે નહીં. સુરક્ષિત લેણદારની તકનીકી ભૂલ, જેમાં ઉધાર લેનાર કોઈ પણ આધાર પર બાકી રકમ અંગે વિવાદ પણ કરતો નથી, પરંતુ માત્ર તુરંત અને તકનીકી દલીલો કરે છે, તે સુરક્ષિત લેણદારની બાકી રકમની ચૂકવણી કરવાની તેની જવાબદારીમાંથી છટકી શકતી નથી. અમે આ મુદ્દાને પછીના તબક્કે ઉકેલ્યો છે.

૨૯ બંને દેવાદારો-અરજદારો-અપીલકર્તાઓએ ડેટ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૭ હેઠળ અરજી દાખલ કરવાના ઉપાયનો લાભ લીધો ન હતો. અરજદારો ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ હેઠળની

કાર્યવાહીથી વાકેફ હતા. કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નોટિસ યોગ્ય રીતે આપવામાં આવી હતી, જેની સામે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૩એ) હેઠળ ઉધાર લેનાર-પી. એ. પી. એલ. દ્વારા વાંધો/રજૂઆત દાખલ કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત વાંધા/રજૂઆતને સુરક્ષિત લેણદાર-કે. બી. એમ. એલ. દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને તે જ અરજદારોને જાણ કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, સુરક્ષિત લેણદાર-કે. એમ. બી. એલ. એ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ અખબારોમાં યોગ્ય સૂચનાઓ પ્રકાશિત કરીને પ્રતીકાત્મક કબજો લઈને આશ્રય લીધો અને ઉધાર લેનાર-પી. એ. પી. એલ. ને કબજો સોંપવા માટે પણ હાકલ કરી.જ્યારે કબજો સ્વેચ્છાએ સોંપવામાં આવ્યો ન હતો, ત્યારે બંને સુરક્ષિત લેણદારો-કે. એમ. બી. એલ. અને એ. બી. એલ. એ ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ સમક્ષ અરજી દાખલ કરી હતી.

૩૦ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ પણ, બંને અરજદારો-દેવાદારો-પી. એ. પી. એલ. અને પી. સી. પી. એલ. દ્વારા કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો. ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા આદેશ પસાર થયા પછી, અરજદારો-ઉધાર લેનારાઓએ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો.આ અદાલત દ્વારા ૨૦૧૮ના લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૧૮ અને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫માં અનુક્રમે ૦૫/૦૯/૨૦૧૮ અને ૧૧/૦૯/૨૦૧૮ પર એકપક્ષીય વચગાળાનો આદેશ

આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં પ્રતિવાદીઓને સુરક્ષિત અસ્કયામતોના સંદર્ભમાં તે તારીખે યથાવત્ સ્થિતિ જાળવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૩૧ વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ, ઉધાર લેનારાઓ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ. એલ. શાહ દ્વારા માત્ર બે આધારો દબાવવામાં આવ્યા હતા. પ્રથમ એ હતું કે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ નોંધવો જરૂરી હતો અને રાહત આપતા પહેલા કારણો નોંધવા જોઈએ. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે કોઈ સંતોષ નોંધાવ્યા વિના અને કોઈ કારણ આપ્યા વિના આદેશ પસાર કર્યો છે. બીજી દલીલ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૨૦ (પ્રકરણ IV) હેઠળ સ્થાપિત કેન્દ્રીય રજિસ્ટ્રી હેઠળ જામીનગીરીની નોંધણી કરાવવા માટે સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા પાલન ન કરવાના સંદર્ભમાં કરવામાં આવી હતી. અસરકારક રીતે આધાર એ હતો કે કોઈ પણ સુરક્ષિત લેણદાર ૨૦૦૨ના અધિનિયમના પ્રકરણ-૩ હેઠળ જામીનગીરીના અમલીકરણના અધિકારનો ઉપયોગ કરવા માટે હકદાર રહેશે નહીં, સિવાય કે ૨૦૦૨ના અધિનિયમની કલમ ૨૬ (ડી) (પ્રકરણ-૪-એ) પર આધાર રાખીને ઉધાર લેનાર દ્વારા તેની તરફેણમાં બનાવવામાં આવેલ જામીનગીરી હિત કેન્દ્રીય રજિસ્ટ્રીમાં નોંધાયેલું હોય.

૩૨ લર્નડ સિંગલ જજને ઉપરોક્ત બે દલીલોમાંથી કોઈપણમાં કોઈ યોગ્યતા મળી ન હતી અને અરજીને મર્યાદિત રીતે ફગાવી દીધી હતી.

૩૩ જોકે વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ માત્ર બે આધારો દબાવવામાં આવ્યા હતા, જે ચુકાદાના અવલોકન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે, પરંતુ અરજીમાં ઘણા આધારો ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા, જેનો અમે ટૂંકમાં ઉલ્લેખ કરી રહ્યા છીએ.

- જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટની કાર્યવાહીને ગેરકાયદેસર અને અધિકારક્ષેત્ર વિનાની ગણાવીને તેના પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યા છે.

- એકવાર સુરક્ષિત વ્યાજ કેન્દ્રીય રજિસ્ટ્રીમાં નોંધાયું ન હોય, તો જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ પાસે ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીને મંજૂરી આપવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નહીં હોય.

- રિટ પિટિશન જાળવી શકાય તેવી હતી કારણ કે વિવાદિત કાર્યવાહી અધિકારક્ષેત્ર વગરની હતી.

- પ્રતિવાદી નંબર ૧ બેંકો કે. એમ. બી. એલ. અને એ. બી. એલ. સુરક્ષિત લેણદારો નથી કારણ કે તેમની તરફેણમાં કોઈ લાગુ કરી શકાય તેવું સુરક્ષા હિત બનાવવામાં આવતું નથી.
- આ વિવાદિત કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર હતી કારણ કે ગીરો ખત પર પૂરતી સ્ટેમ્પ ડ્યુટીની ચુકવણી કરવામાં આવી ન હતી.
- કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીના સમર્થનમાં દાખલ કરાયેલ સોગંદનામું પ્રતિવાદી બેંકોના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા નથી અને ઉપરોક્ત સોગંદનામામાં ખોટા અને અસત્ય દાવાઓ છે.
- ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ પ્રતિવાદી બેંકોની અરજીની યોગ્ય ચકાસણી થતી નથી અને તેથી અરજી નામંજૂર થવા પાત્ર હતી.
- પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ ઉધાર લેનારાઓને-અરજદારોને બિન-કાર્યક્ષમ અસ્કયામતો તરીકે ખોટી રીતે વર્ગીકૃત કર્યા છે.
- જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ આદેશમાં તેમનો વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ નોંધ્યો નથી.

૩૪ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ, રિટ અરજદારો (અહીં અપીલકર્તાઓ) માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ. એલ. શાહે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદામાં નોંધાયેલી નીચેની મુખ્ય રજૂઆતોને સંબોધી હતી.

[અ] જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે સોગંદનામાની સામગ્રી પર સંતોષ વ્યક્ત કર્યા વિના અને ઉપરોક્ત સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા દાવાઓની તથ્યાત્મક ચોકસાઈની તપાસ કર્યા વિના આદેશ પસાર કર્યો હતો.

[બ] ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૨૬૬ ને ધ્યાનમાં રાખીને, કારણ કે સુરક્ષા હિત કેન્દ્રીય રજિસ્ટ્રીમાં નોંધાયેલું ન હતું, ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ અને ૧૪ હેઠળ પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી સમગ્ર ક્વાયટ ગેરકાયદેસર, ગેરકાયદેસર અને કાયદાની વૈધાનિક જોગવાઈઓનું ઉદ્ધંધન હશે.

૩૫ ઉપરોક્ત બે આધારો સિવાય દેખીતી રીતે અન્ય કોઈ આધાર ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો, જેમ કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદાના ફકરા ૨ માં નોંધવામાં આવ્યો છે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે બંને આધારો સાથે

વ્યવહાર કર્યો અને ઉધાર લેનારાઓ સામેના તારણો પરત કર્યા અને તે મુજબ બંને અરજીઓ ફગાવી દીધી.

૩૬ અમારા પહેલાં, શ્રી એ. એલ. શાહ, તે જ વિદ્વાન વકીલ, જેમણે વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ આ મામલે દલીલ કરી હતી, તેમણે બંને અપીલમાં લગભગ સમાન મુદ્દાઓ ઉઠાવ્યા હતા.પી. સી. પી. એલ. (લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮) ની અપીલમાં બે વધારાની અરજીઓ લેવામાં આવી છે, જેના પર પણ અમે અલગથી કાર્યવાહી કરીશું.શ્રી શાહે રજૂઆતોના સમર્થનમાં કેસ કાયદાઓ સાથે જરૂર પાનાની લેખિત રજૂઆતો રજૂ કરી છે.અમે તે બધાને વિગતવાર ધ્યાનમાં લીધા છે.

૩૭ બંને કિસ્સાઓમાં ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નોટિસને પડકાર માત્ર ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૨૬ડીનું ઉલ્લંઘન કરતી કાર્યવાહીના આધાર પર છે. ૨૦૦૨ના કાયદાનું પ્રકરણ IV કેન્દ્રીય રજિસ્ટ્રી સાથે સંબંધિત છે, જેમાં કલમ ૨૦થી ૨૬એ સામેલ છે. વધુમાં, ૨૦૦૨ના કાયદાનું પ્રકરણ IVA સુરક્ષિત લેણદારો અને અન્ય લેણદારો દ્વારા નોંધણી સાથે સંબંધિત છે, જેમાં કલમ ૨૬બી થી ૨૬ઈ સામેલ છે. ચેપ્ટર IVA એ એન્ફોર્સમેન્ટ ઓફ સિક્યુરિટી ઇન્ટેરેસ્ટ એન્ડ રિકવરી ઓફ ડેટ લોઝ એન્ડ મિસેલેનિયસ પ્રોવિઝન્સ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૨૦૧૬ (ટૂંકમાં, ૨૦૧૬ નો એક્ટ નંબર ૪૪) ની કલમ

૧૮ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.૨૦૧૬ના અધિનિયમ નંબર ૪૪ની કલમ ૧માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ઉપરોક્ત અધિનિયમની વિવિધ કલમો દ્વારા લાવવામાં આવેલા વિવિધ સુધારાઓ, અમલની તારીખ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા તેમાંની દરેક કલમો માટે બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામા અનુસાર હશે.ઉપરોક્ત જોગવાઈ નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવી છે:

“૧. (૧) આ કાયદાને એન્ફોર્સમેન્ટ ઓફ સિક્યુરિટી ઇન્ટરેસ્ટ એન્ડ રિકવરી ઓફ ડેટ લોઝ એન્ડ મિસેલેનિયસ પ્રોવિઝન્સ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૨૦૧૬ કહી શકાય.

(૨) કેન્દ્ર સરકાર સત્તાવાર રાજપત્રમાં અધિસૂચના દ્વારા નિમણૂક કરે તેવી તારીખે તે અમલમાં આવશે:

પરંતુ આ અધિનિયમની જુદી જુદી જોગવાઈઓ માટે જુદી જુદી તારીખોની નિમણૂક કરી શકાય છે અને આ અધિનિયમની શરૂઆતની આવી કોઈ પણ જોગવાઈમાં કોઈપણ સંદર્ભનો અર્થ તે જોગવાઈના અમલમાં આવવાના સંદર્ભ તરીકે કરવામાં આવશે.”

૩૮ ૨૦૧૬નો અધિનિયમ નંબર ૪૪ ૧૬મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૬ના રોજ ભારતના રાજપત્રમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો હતો.૨૦૧૬ ના અધિનિયમ નંબર

જઠ દ્વારા તેની કલમ ૧ ની પેટા કલમ (૨) હેઠળ લાવવામાં આવેલી કેટલીક જોગવાઈઓના અમલીકરણ અંગે પ્રથમ જાહેરનામું ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ ના રોજ પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું હતું. જે મુજબ ૧લી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ એ તારીખ હતી કે જેના પર ઉપરોક્ત જાહેરનામામાં ઉલ્લેખિત જોગવાઈઓ અમલમાં આવશે. આ સૂચના લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮ માં સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૩/૨૦૧૮ સાથે જોડાણ "સી" તરીકે જોડવામાં આવી છે. તેમાં ઉલ્લેખિત જોગવાઈઓની યાદીમાં કલમ ૧૮નો સમાવેશ થતો નથી. ઉપરોક્ત સૂચના નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવી છે:

“નાણાં મંત્રાલય

(નાણાકીય સેવાઓનો વિભાગ)

જાહેરનામું

નવી દિલ્હી, ૧લી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬

એસ.ઓ.૨૮૩૧ (ઈ)-એન્ફોર્સમેન્ટ ઓફ સિક્યુરિટી ઇન્ટરેસ્ટ એન્ડ રિકવરી ઓફ ડેટ લોઝ એન્ડ મિસેલેનિયસ પ્રોવિઝન્સ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૨૦૧૬ (જઠ/૨૦૧૬) ની કલમ ૧ ની પેટા-કલમ (૨) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, કેન્દ્ર સરકાર આથી ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ ની તારીખ તરીકે

નિમણૂક કરે છે, જેના પર ઉપરોક્ત અધિનિયમની નીચેની જોગવાઈઓ અમલમાં આવશે, એટલે કે:—

અનુક્રમ નં.	કલમ
૧	કલમ ૨ અને ૩ (બંને સમાવિષ્ટ);
૨	કલમ ૪ [કલમ (xiii) સિવાય]
૩	કલમ ૫ અને ૬ (બંને સમાવિષ્ટ);
૪	કલમ ૮ થી ૧૬ (બંને સમાવિષ્ટ);
૫	કલમ ૨૨ થી ૩૧ (બંને સમાવિષ્ટ);
૬	કલમ ૩૩ થી ૪૪ (બંને સમાવિષ્ટ);

એફ નંબર ૩/૫/૨૦૧૬- ડી આર ટી

આનંદરાવ વિષ્ણુ પાટીલ, સંયુક્ત સચિવ "

૩૯ અહીં એ જણાવવું વધુ સુસંગત હોઈ શકે છે કે પ્રકરણ IVA ૨૦૦૨ના કાયદામાં ૨૪મી જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦થી ૨૬મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ના જાહેરનામા દ્વારા લાગુ કરવામાં આવ્યું છે.તે જ નીચે પુનઃઉત્પાદિત થયેલ છે:

“નાણાં મંત્રાલય

(નાણાકીય સેવાઓનો વિભાગ)

જાહેરનામું

નવી દિલ્હી, ૨૬ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯

એસ.ઓ.૪૬૧૯ (ઈ)-એન્ફોર્સમેન્ટ ઓફ સિક્યુરિટી ઇન્ટરેસ્ટ
એન્ડ રિકવરી ઓફ ડેટ લોઝ એન્ડ મિસેલેનિયસ પ્રોવિઝન્સ
(એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૨૦૧૬ (૨૦૧૬નો ૪૪) ની કલમ ૧ની
પેટા-કલમ (૨) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ
કરીને, કેન્દ્ર સરકાર આથી ૨૪મી જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦ની તારીખની
નિમણૂક કરે છે, જેના પર ઉપરોક્ત અધિનિયમની નીચેની
જોગવાઈઓ અમલમાં આવશે, એટલે કે:-

અનુક્રમ નંબર	કલમ
૧	કલમ ૧૭ થી કલમ ૧૯ (બંને સમાવિષ્ટ)

[એફ નંબર ૩/૧/૨૦૧૭-ડી આર ટી]

વંદિતા કૌલ, સંયુક્ત સચિવ "

૪૦ આમ, ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નોટિસને
પડકારવા માટે લેવામાં આવેલ આધાર ૨૪મી જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦ પહેલાં માન્ય
ન હતો.બંને અપીલમાં ઉધાર લેનારાઓએ તેમની અરજીઓ અને અપીલમાં આ
હકીકત જાહેર કર્યા વિના કોર્ટને ગેરમાર્ગે દોરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.આ હકીકત

છુપાવવી એ ઉધાર લેનારાઓના વર્તન વિશે ઘણું બોલે છે.ઉધાર લેનારાઓએ આવી દલીલ ન કરવી જોઈએ.જો તે રજૂ કરવાનું હતું, તો ઉપરોક્ત જોગવાઈ લાગુ કરવામાં આવી હતી કે નહીં તેની ચકાસણી કર્યા પછી જ અને જો હા હોય તો ઉપરોક્ત હકીકતનો ઉલ્લેખ થવો જોઈએ.માત્ર કારણ કે જોગવાઈ કાયદાકીય પુસ્તકમાં મૂકવામાં આવી છે તેનો અર્થ એ નથી કે આવી જોગવાઈ અમલમાં આવી છે.

૪૧ અપીલકર્તાઓ-ઉધાર લેનારાઓની આ દલીલ નિષ્ફળ ગઈ હોવાથી, ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નોટિસને પડકાર અન્ય કોઈ આધાર પર આધારિત ન હોવાથી, કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળની કાર્યવાહી સામે કોઈ પડકાર ટકી શકતો નથી. અરજીઓમાં એવું કોઈ નિવેદન નથી કે લોન લેવામાં આવી ન હતી, વ્યાજ ખોટી રીતે લાગુ કરવામાં આવ્યું હતું અથવા નોટિસમાં ઉલ્લેખિત બાકી માંગ ખોટી છે અથવા બેંકને રકમ વસૂલવાનો કોઈ અધિકાર નથી.અસરકારક રીતે ઉધાર લેનારાઓ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નોટિસમાં ઉલ્લેખિત જવાબદારી અને બાકી રકમ બંને સ્વીકારે છે.

૪૨ અમે અન્ય રજૂઆતો પર વિચાર કરવા આગળ વધીએ તે પહેલાં, ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪નું પુનઃઉત્પાદન કરવું યોગ્ય રહેશે, જે નીચે મુજબ છે:

"૧૪.મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ સુરક્ષિત લેણદારને સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવામાં મદદ કરવા માટે –

[૧] જ્યાં સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવાની જરૂર હોય અથવા જો આ કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ સુરક્ષિત સંપત્તિમાંથી કોઈ પાણને સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા વેચવાની અથવા સ્થાનાંતરિત કરવાની જરૂર હોય, તો સુરક્ષિત લેણદાર, આવી કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો અથવા નિયંત્રણ લેવાના હેતુથી, મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને લેખિતમાં વિનંતી કરી શકે છે, જેમના અધિકારક્ષેત્રમાં આવી કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિ અથવા તેને લગતા અન્ય દસ્તાવેજો સ્થિત હોઈ શકે છે અથવા મળી શકે છે, અને મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા કેસ હોઈ શકે છે, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ તેને કરવામાં આવેલી આવી વિનંતી પર –

[એ] આવી સંપત્તિ અને તેને લગતા દસ્તાવેજોનો કબજો લેવો; અને

[બી] આવી સંપત્તિ અને દસ્તાવેજો સુરક્ષિત લેણદારને મોકલવા

પરંતુ સુરક્ષિત લેણદારની કોઈપણ અરજ સાથે સુરક્ષિત લેણદારના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા યોગ્ય રીતે પુષ્ટિ કરાયેલ સોગંદનામું હોવું જોઈએ, જેમાં જાહેર કરવામાં આવે છે કે –

[i] મંજૂર કરાયેલી નાણાકીય સહાયની કુલ રકમ અને અરજ દાખલ કરવાની તારીખે બેંકનો કુલ દાવો;

[ii] ઉધાર લેનારે વિવિધ મિલકતો પર સુરક્ષા હિતનું સર્જન કર્યું છે અને બેંક અથવા નાણાકીય સંસ્થા આવી મિલકતો પર માન્ય અને અસ્તિત્વ ધરાવતું સુરક્ષા હિત ધરાવે છે અને બેંક અથવા નાણાકીય સંસ્થાનો દાવો મર્યાદા સમયગાળાની અંદર છે;

[iii] ઉધાર લેનારે ઉપરની પેટા-કલમ (૨) માં ઉલ્લેખિત મિલકતોની વિગતો આપતી વિવિધ મિલકતો પર સુરક્ષા વ્યાજ ઊભું કર્યું છે;

[iv] ધિરાણકર્તાએ નિર્દિષ્ટ રકમનો સરવાળો કરીને આપવામાં આવેલી નાણાકીય સહાયની ચુકવણીમાં ડિફોલ્ટ કર્યું છે;

[v] નાણાકીય સહાયની ચુકવણીમાં આવી ડિફોલ્ટના પરિણામે ઉધાર લેનારાના ખાતાને બિનકાર્યક્ષમ સંપત્તિ તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યું છે;

[vi] ખાતરી આપવી કે કલમ ૧૩ની પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈઓ દ્વારા જરૂરી સાઠ દિવસની નોટિસનો સમયગાળો, ડિફોલ્ટ નાણાકીય સહાયની ચુકવણીની માંગ કરતી લોન લેનારને આપવામાં આવી છે;

[vii] ઉધાર લેનાર પાસેથી મળેલી નોટિસના જવાબમાં વાંધા અથવા રજૂઆતને સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે અને આવા વાંધા અથવા રજૂઆતનો સ્વીકાર ન કરવાના કારણો ઉધાર લેનારને જણાવવામાં આવ્યા છે;

[viii] ઉપરની સૂચના હોવા છતાં ઉધાર લેનારે નાણાકીય સહાયની કોઈ ચુકવણી કરી નથી અને તેથી અધિકૃત અધિકારી મૂળ અધિનિયમની કલમ ૧૪ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૩ની પેટા-કલમ (૪) ની જોગવાઈઓ હેઠળ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવાનો હકદાર છે;

[ix] કે આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું:

વધુમાં, અધિકૃત અધિકારી પાસેથી સોગંદનામું પ્રાપ્ત થયા પછી, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, કેસ હોય તે પ્રમાણે, સોગંદનામાની સામગ્રીને સંતોષ્યા પછી, અરજીની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવાના હેતુ માટે યોગ્ય આદેશો પસાર કરશે:

પરંતુ એ પણ કે જો મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તેના નિયંત્રણ બહારના કારણોસર ત્રીસ દિવસના ઉક્ત સમયગાળાની અંદર કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં ન આવે, તો તે તેના માટે લેખિતમાં કારણો નોંધ્યા પછી, આવા વધુ સમયગાળાની અંદર આદેશ પસાર કરી શકે છે, પરંતુ કુલ મળીને સાઠ દિવસથી વધુ નહીં.

પરંતુ એ પણ કે પ્રથમ પરંતુકમાં જણાવેલા સોગંદનામાની જરૂરિયાત આ અધિનિયમની શરૂઆતની તારીખે કોઈ પણ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ બાકી રહેલી કાર્યવાહીને લાગુ પડશે નહીં.]

[૧એ] જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ તેમના ગૌણ કોઈપણ અધિકારીને અધિકૃત કરી શકે છે, –

[i] આવી અસ્કયામતો અને તેને લગતા દસ્તાવેજોનો કબજો લેવો;
અને

[ii] આવી અસ્કયામતો અને દસ્તાવેજો સુરક્ષિત લેણદારને મોકલવા.

[૨] પેટા-કલમ (૧) ની જોગવાઈઓનું પાલન સુનિશ્ચિત કરવાના હેતુસર,
મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ તેમના મતે જરૂરી હોય તેવા
બળનો ઉપયોગ કરી શકે છે અથવા તેનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

[૩] મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ પ [મુખ્ય
મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા અધિકૃત કોઈ પણ
અધિકારી] દ્વારા આ કલમના અનુસરણમાં કરવામાં આવેલ કોઈપણ કાર્યને
કોઈપણ અદાલતમાં અથવા કોઈપણ સત્તા સમક્ષ પ્રશ્નમાં બોલાવવામાં આવશે
નહીં.”

૪૩ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ની પ્રથમ જોગવાઈમાં જોગવાઈ
કરવામાં આવી છે કે સુરક્ષિત લેણદારની વિનંતી અરજી દ્વારા હોવી જોઈએ,
ઉપરોક્ત અરજી સાથે સોગંદનામું હોવું જોઈએ અને સોગંદનામું સુરક્ષિત
લેણદારના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા હોવું જોઈએ. પ્રથમ જોગવાઈનો ઉલ્લેખ કરતા
રજૂઆત એ છે કે સોગંદનામું અધિકૃત અધિકારી દ્વારા નહોતું. આ સંબંધમાં

આગળ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અધિકૃત અધિકારીને સુરક્ષા હિત (અમલીકરણ) નિયમો, ૨૦૦૨ના નિયમ ૨ (એ) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે, જે નીચે મુજબ છે:

“૨(ક) 'અધિકૃત અધિકારી' એટલે જાહેર ક્ષેત્રની બેંકના મુખ્ય વ્યવસ્થાપક અથવા તેના સમકક્ષ અધિકારી, જેમ કે સુરક્ષિત લેણદારના નિયામક મંડળ અથવા ટ્રસ્ટી મંડળ દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે છે અથવા કોઈ અન્ય વ્યક્તિ અથવા સત્તાધિકારી, જે સુરક્ષિત લેણદારના વ્યવસાય અથવા બાબતોના નિરીક્ષણ, નિર્દેશન અને નિયંત્રણની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરે છે, તે અધિનિયમ હેઠળ સુરક્ષિત લેણદારના અધિકારોનો ઉપયોગ કરે છે.

૪૪ ઉપરોક્ત નિયમ અનુસાર, શ્રી શાહે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું તેમ, અધિકૃત અધિકારી મુખ્ય વ્યવસ્થાપકથી ઓછો ન હોવો જોઈએ અને તે બેંકના નિયામક મંડળ દ્વારા નિર્દિષ્ટ હોવો જોઈએ અને તે ૨૦૦૨ના કાયદા હેઠળ સુરક્ષા ધિરાણના અધિકારોનો ઉપયોગ કરવા માટે ખાસ અધિકૃત હોવો જોઈએ. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સોગંદનામા પર હસ્તાક્ષર કરનાર અધિકારી ચીફ મેનેજર ન હતા અને ન તો બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા અધિકૃત હતા અને ન

તો સુરક્ષિત લેણદારો વતી કાર્યવાહી કરવાનો અધિકાર ધરાવે છે અને તેથી સોગંદનામું બંને કિસ્સાઓમાં નકારી શકાય તેવું હતું.

૪૫ શ્રી શાહ દ્વારા કરવામાં આવેલી આગામી રજૂઆત એ છે કે ૨૦૧૩ અને ૨૦૧૬માં ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪માં લાવવામાં આવેલા સુધારા ઉધાર લેનારાના હિતની સુરક્ષા પૂરી પાડવા માટે હતા, અને તેથી, કલમ ૧૪ અને તેની પેટા-કલમો, જોગવાઈઓ અને સ્પષ્ટીકરણમાં નિર્ધારિત તમામ જોગવાઈઓ અને આવશ્યકતાઓનું કડક પાલન કરવાની જરૂર છે.

૪૬ શ્રી શાહે હર્ષદ ગોવર્ધન સોંડાગર વિરુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ એસેટ્સ રિકન્સ્ટ્રક્શન કંપની લિમિટેડ [(૨૦૧૪) ૬ એસ. સી. સી. ૧] ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા ચીફ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશ સામે રિટ પિટિશન માન્ય રહેશે.

૪૭ શ્રી શાહે વધુમાં વધુ ભાર મૂક્યો હતો કે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને કલમ ૧૪ અથવા તેની જોગવાઈઓ હેઠળ જરૂરી કોઈપણ શરતોનું પાલન ન કરવામાં આવે તો તેનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર રહેશે નહીં. તેમણે કલમ ૧૪ અને તેની પેટા-કલમોની

સંબંધિત જોગવાઈઓ તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું છે. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, શ્રી શાહે સ્ટાન્ડર્ડ ચાર્ટર્ડ બેંક વિરુદ્ધ કુમાર અને અન્યો [(૨૦૧૩) ૯ એસસીસી ૬૨૦] ના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, જેણે યુનાઇટેડ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ સત્યવતી ટંડન [(૨૦૧૦) ૩ એસસીસી ૨૬૦] ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાને એ હદ સુધી સ્પષ્ટ કર્યો છે કે ૨૦૦૨ના કાયદામાં ૨૦૧૩માં લાવવામાં આવેલા સુધારા ૨૦૧૦માં સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ ન હતા જ્યારે તેણે સત્યવતી ટંડન (ઉપરોક્ત) ના કેસનો નિર્ણય લીધો હતો. વી. નોબલ કુમાર (ઉપરોક્ત) ના ચુકાદા પર આધાર રાખીને, ખાસ કરીને પેરા ૨૩, જેમાં શ્રી શાહે રજૂઆત કરી હતી કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે સુરક્ષિત સંપત્તિઓનો કબજો લેવા માટે યોગ્ય આદેશો પસાર કરતા પહેલા તેમનો સંતોષ નોંધવો જોઈએ, જે તેમના મતે વર્તમાન કેસમાં કરવામાં આવ્યો નથી. શ્રી શાહના જણાવ્યા અનુસાર, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ તેમનો સંતોષ નોંધાવતા પહેલા ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી નવ મુદ્દાઓ પર ધ્યાન આપવામાં સંપૂર્ણપણે નિષ્ફળ ગયા હતા, અને તેથી, આ આદેશને રદ કરવામાં આવે છે.

૪૮ શ્રી શાહ આગળ દલીલ કરે છે કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે બીજા અને ત્રીજા પરંતુક હેઠળ સૂચવેલા સમયગાળાની અંદર આદેશ પસાર કર્યો ન હતો, જે મુજબ, આદેશ અરજીની તારીખથી ૩૦ દિવસની અંદર પસાર થવો જોઈએ અને જો તે પસાર થઈ શક્યો ન હોત, તો કારણો નોંધ્યા પછી, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ ૩૦ દિવસના

સમયગાળા પછી આદેશ પસાર કરી શક્યા હોત, પરંતુ કુલ ૬૦ દિવસથી વધુ નહીં.શ્રી શાહના જણાવ્યા અનુસાર, વર્તમાન કેસમાં સમયગાળાનું ઉલ્લંઘન થયું છે અને ૬૦ દિવસની મુદત પૂરી થયા પછી જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા સત્તાનો કોઈપણ ઉપયોગ અધિકારક્ષેત્ર વગરનો રહેશે.

૪૯ ત્યારબાદ શ્રી શાહે આ પ્રસ્તાવનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે ૨૦૦૨ના કાયદાની જોગવાઈઓનું કડક અર્થઘટન કરવામાં આવે કારણ કે મિલકત રાખવાનો અધિકાર એ બંધારણીય અધિકાર તેમજ માનવ અધિકાર છે અને કાયદાની જોગવાઈઓ સિવાય વ્યક્તિને તેની સંપત્તિથી વંચિત કરી શકાતો નથી.આ રજૂઆતના સમર્થનમાં, તેમણે નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે:

[૧] ભારત પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ કોલેજ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયાબુલ્સ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ લિમિટેડ અને અન્યોના કેસમાં મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદા [(૨૦૧૮) ૧૪૭ સી. એલ. એ. ૩૯૫ (મદ.)].

[૨] મેથ્યુ વર્ગીઝ વિરુદ્ધ એમ. અમૃતા કુમાર અને અન્યો [(૨૦૧૪) ૫ એસસીસી ૬૦૧].

[૩] રામ કિશન અને અન્યો વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યો
[(૨૦૧૨) ૧૧ **SCC** ૫૧૧].

[૪] ડી. બી. બાસનેટ (ડી) કાનૂની પ્રતિનિધિઓ વિરુદ્ધ કલેક્ટર, પૂર્વ
જિલ્લા, ગંગટોક, સિક્કિમ દ્વારા અને ૨૦૧૧ની સિવિલ અપીલ નંબર
૧૯૬માં ૦૨/૦૩/૨૦૨૦ પર વિતરિત કરવામાં આવી હતી.

૫૦ ત્યારબાદ શ્રી શાહે તેમના પ્રસ્તાવનો પ્રચાર કર્યો કે નકારાત્મક
શબ્દસમૂહો સાથે વપરાતો શબ્દ 'રહેશે' ફરજિયાત બને છે અને નિર્દેશિકા
નહીં. કલમ ૧૪ની બીજી અને ત્રીજી જોગવાઈમાં ઉલ્લેખિત સમયગાળાનો ઉલ્લેખ
કરીને તેમણે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે;

[૧] વિજય નારાયણ થટ્ટે અને અન્યો વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યો
[(૨૦૦૯) ૯ **SCC** ૯૨].

[૨] રાજેન્દ્ર કૃષિ વિશ્વવિદ્યાલય વિરુદ્ધ અશોક કુમાર પ્રસાદ અને અન્ય
[(૨૦૧૦) ૧ એસ. સી. સી. ૭૩૦].

[૩] દીપક બાબરિયા અને અન્યો વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો [(૨૦૧૪) ૩ SCC ૫૦૨].

૫૧ અંતે, શ્રી શાહ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ગુણદોષ પર અરજીઓ પર વિચાર કર્યા પછી અને ગુણદોષ પર ફગાવી દીધા પછી, અપીલ વૈકલ્પિક ઉપાયોના આધારે બરતરફ ન થઈ શકે કારણ કે ત્યાં અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ હતી.તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં, તેમણે વ્હર્લપૂલ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રાર [(૧૯૯૮) ૮ એસસીસી ૧] ના કેસમાં નિર્ધારિત દરખાસ્ત પર આધાર રાખ્યો હતો.

૫૨ જવાબમાં, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી રાશેશ સંજનવાલાએ ભારપૂર્વક વિનંતી કરી હતી કે ઉધાર લેનારાઓ-અપીલકર્તાઓએ ખોટી અને તુરછ અરજીઓ કરીને ખોટી રીતે અને ખોટા હેતુઓ માટે મુકદ્દમાને ખેંચ્યો છે.ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની અરજીઓ પોતે વૈકલ્પિક ઉપાયોના આધારે બરતરફ કરવા માટે જવાબદાર હતી કારણ કે જો તેઓ ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળની કાર્યવાહીથી વ્યથિત હોય તો ઋણ લેનારાઓને ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૭ હેઠળ પ્રતિભૂતિકરણ અરજી દાખલ કરવાનો અધિકાર હતો. ત્યારબાદ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળની કાર્યવાહી માત્ર પરિણામી છે, જ્યારે મૂળ કાર્યવાહી

૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ની પેટા-કલમો (૨), (૩), (૩એ) અને (૪) હેઠળ છે, જેને ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૨૬ (ડી) ના ઉલ્લંઘનનો આરોપ લગાવીને મર્યાદિત પડકાર આપવામાં આવે છે. શ્રી સંજનવાલાએ ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

[૧] યુનાઇટેડ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ સત્યવતી ટંડન અને અન્યો
[(૨૦૧૦) ૮ **SCC** ૧૧૦]

[૨] સ્ટાન્ડર્ડ ચાર્ટર્ડ બેંક વિરુદ્ધ નોબલ કુમાર [(૨૦૧૩) ૯ **SCC**
૬૨૦]

[૩] અધિકૃત અધિકારી, સ્ટેટ બેંક ઓફ ત્રાવણકોર અને અન્યો વિરુદ્ધ
મેથ્યુ કે. સી. [(૨૦૧૮) ૩ એસસીસી ૮૫]

[૪] કોટક મહિન્દ્રા બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યો
[બોમ્બે હાઇકોર્ટની ૨૦૧૭ની રિટ પિટિશન નંબર ૧૨૭૩]

[૫] આઈસીઆઈસીઆઈ બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઉમાકાંત મહાપાત્રા
[(૨૦૧૯) ૧૩ એસસીસી ૪૯૭].

૫૩ શ્રી સંજનવાલાએ ગુણદોષ પર રજૂઆત પણ કરી છે કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે તેમના મનનો ઉપયોગ કર્યો નથી અથવા તેના સંતોષને રેકૉર્ડ કર્યો નથી.શ્રી સંજનવાલાએ રજૂઆત કરી હતી કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે તેમના મગજનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ પ્રાપ્ત કર્યો હતો, જે રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ છે.શ્રી સંજનવાલાના જણાવ્યા અનુસાર, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે કબજો લેવાનો આદેશ પસાર કરતા પહેલા મામલાના તમામ પાસાઓ પર વિચાર કર્યો હતો.ઉધાર લેનારાઓ બિનજરૂરી રીતે તકનીકી વાંધાઓ ઉઠાવી રહ્યા છે, જેમાં કોઈ યોગ્યતા નથી.અન્યથા પણ, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે દેવાદારોને વિવિધ તકો પૂરી પાડી છે, પરંતુ તેઓ હાજર થવામાં નિષ્ફળ ગયા છે અને તેથી હવે તે દેવાદારો માટે ખુલ્લો નથી કે તેઓ આક્ષેપ કરે કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે તેમનું મન લાગુ કર્યું નથી.

૫૪ જ્યાં સુધી સોગંદનામા સંબંધિત મુદ્દો અધિકૃત અધિકારી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો નથી, ત્યાં સુધી શ્રી સંજનવાલાએ સહયોગી ઉપાધ્યક્ષને કેએમબીએલ માટે અધિકૃત અધિકારી તરીકે અધિકૃત કરવાના ઠરાવોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમણે ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીના સમર્થનમાં સોગંદનામું દાખલ કર્યું હતું. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં તેમણે એસેટ રિકન્સ્ટ્રક્શન કંપની ઇન્ડિયા લિમિટેડ વિરુદ્ધ અમિત વેન્યર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

અને અન્યો [એ. આઈ. આર. ૨૦૦૭ કલકત્તા ૪૯] ના કેસમાં કલકત્તા હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૫૫ તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જ્યાં સુધી વિલંબનો પ્રશ્ન અને ૬૦ દિવસની અંદર આદેશ પસાર ન કરવાને કારણે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટનો અધિકારક્ષેત્ર ગુમાવવાનો પ્રશ્ન પણ ખોટો અને અયોગ્ય છે. વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૩૮૨૩/૨૦૧૮ માં આ અદાલત દ્વારા નિર્દેશ જારી કરવામાં આવ્યા બાદ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે આ આદેશ પસાર કર્યો હતો. ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળની કાર્યવાહીમાં જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ઉધાર લેનારાઓને ઘણી નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી, જેના કારણે વિલંબ થયો હતો. તેઓ પોતાની નિષ્ક્રિયતાનો લાભ લઈ શકતા નથી.

૫૬ અંતે શ્રી સંજનવાલાએ રજૂઆત કરી હતી કે કેન્દ્રીય રજિસ્ટ્રીમાં ગીરવે મૂકેલી મિલકત (સુરક્ષા હિત) ની નોંધણી ન કરવા સંબંધિત રજૂઆત, ઉધાર લેનારાઓ દ્વારા આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે તે સંપૂર્ણપણે ખોટી છે. આ મિલકતોની ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪માં વિધિવત નોંધણી કરવામાં આવી છે અને અરજદારો દ્વારા અરજીના પાનું ૧૭૨ પર ઉદ્દેખિત મિલકત એક અલગ મિલકત છે જે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ આદેશનો વિષય નથી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૨૬ (ડી) માં સમાવિષ્ટ

જોગવાઈઓ ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૩ અને ૧૪ હેઠળ પગલાં/કાર્યવાહી ૨૦૧૬-૧૭ માં લેવામાં ન આવી ત્યાં સુધી લાગુ કરવામાં આવી ન હતી.આ જોગવાઈ ૨૪/૦૧/૨૦૨૦ થી લાગુ કરવામાં આવી છે.

૫૭ ત્યારબાદ શ્રી સંજનવાલાએ રજૂઆત કરી હતી કે અપીલમાં કોઈ ગુણદોષ નથી અને તે મુજબ ખર્ચ સાથે તેને રદ કરવામાં આવે તે યોગ્ય છે.

૫૮ એક્સિસ બેંક લિમિટેડ-લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૦૨૫/૨૦૧૮ માં સુરક્ષિત લેણદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી અનીપ ગાંધીએ પી. સી. પી. એલ. ને નાણાકીય સહાય પૂરી પાડીને રજૂઆત કરી હતી કે સુરક્ષિત લેણદારના પરિષ્ઠ વ્યવસ્થાપક શ્રી વિજય શેટ્ટી બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા નિયુક્ત વકીલ હતા.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીના ભાગ રૂપે પાવર ઓફ એટર્ની પહેલેથી જ જોડવામાં આવી છે, જે રિટ પિટિશન અને અપીલની પેપર બુકનો પણ ભાગ છે.તેમણે એમ પણ રજૂઆત કરી હતી કે કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીના સમર્થનમાં સોગંદનામું દાખલ કરવા માટે અધિકૃત અધિકારીનો હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે બેંક દ્વારા યોગ્ય રીતે અધિકૃત જવાબદાર અધિકારી સોગંદનામું દાખલ કરે જેથી બેંક સોગંદનામાની સામગ્રીની જવાબદારી સ્વીકારી શકે.સિક્યુરિટી ઇન્ટરેસ્ટ એન્ફોર્સમેન્ટ રૂલ્સ, ૨૦૦૨ના નિયમ ૨ (એ) માં ચીફ મેનેજર શબ્દનો સંદર્ભ

તેમાં મર્યાદિત નથી, પરંતુ તે સમકક્ષ અધિકારીનો પણ હોઈ શકે છે."અધિકૃત અધિકારી" શબ્દનો અર્થ થાય છે જાહેર ક્ષેત્રની બેંકના મુખ્ય વ્યવસ્થાપક અથવા નિયામક મંડળ અથવા ટ્રસ્ટી મંડળ દ્વારા નિર્દિષ્ટ સમકક્ષ અધિકારી.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, શ્રી શાહ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોમાં કોઈ ગુણ નથી.

૫૯ શ્રી ગાંધીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે એકવાર ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. એ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નોટિસ સામે કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો ન હતો, ત્યારે એક્સિસ બેંક લિમિટેડ આગળ વધ્યું કારણ કે ઉધાર લેનાર-પી. સી. પી. એલ. પણ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવા માટે કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ નિર્દિષ્ટ સમયગાળાની અંદર તેની જવાબદારી નિભાવવામાં નિષ્ફળ રહી હતી અને આ પ્રક્રિયામાં ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ કબજો લેવામાં મદદ કરવા માટે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટનો સંપર્ક કર્યો હતો. ઋણ લેનારે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૭ હેઠળ ડેટ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સેક્યુરિટાઈઝેશન અરજી દ્વારા કલમ ૧૪ હેઠળની કાર્યવાહીને પડકાર્યો નથી અને બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ આ અદાલતનો સંપર્ક કરવાનું પસંદ કર્યું છે, જેનો અવકાશ ખૂબ જ મર્યાદિત છે, કોર્ટ બાકી રકમ પર વાંધો ન ઉઠાવનારા ડિફોલ્ટર્સ માટે તેની અસાધારણ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકશે નહીં અને સિક્યોર લેણદારની તરફેણમાં જામીનગીરી માન્ય રીતે બનાવવામાં આવી છે.

વિશ્લેષણ

૬૦ અપીલકર્તાઓ માટેના વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે આ અપીલોનો નિર્ણય વૈકલ્પિક ઉપાયોની ઉપલબ્ધતાના આધારે તેમને બરતરફ કરવાને બદલે ગુણદોષના આધારે થઈ શકે છે. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રી અશોક એલ. શાહે પણ આ મુદ્દા પર કેસ કાયદાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. પ્રતિવાદી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી રાશેશ એસ. સંજનવાલાએ ભારપૂર્વક દલીલ કરી છે કે રિટ અરજીઓને વૈકલ્પિક ઉપાયોના આધારે ધ્યાનમાં લેવી જોઈતી ન હતી, પરંતુ તે ઉપરોક્ત આધાર પર બરતરફ કરવા માટે જવાબદાર હતી અને તે મુજબ, આ અપીલ પણ તે જ આધાર પર બરતરફ કરી શકાય છે.

૬૧ જો કે, અમારું માનવું છે કે એકવાર ઉધાર લેનારા-અપીલકર્તાઓને ગુણદોષના આધારે ૨૦૦૨ના અધિનિયમની કલમ ૧૩ હેઠળની કાર્યવાહીને પડકારવાનો કોઈ ઈરાદો નહોતો અને ૨૦૦૨ના અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ દેવું વસૂલાત ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પસાર કરાયેલા આદેશની ચોકસાઈને પણ પડકારવાનો કોઈ ઈરાદો નહોતો, કારણ કે વિદ્વાન સિંગલ જજે ગુણદોષના આધારે અરજીનો નિર્ણય કર્યો હતો અને અમારી સમક્ષ પણ અપીલો પર ગુણદોષના આધારે ખૂબ લાંબી દલીલ કરવામાં આવી હતી અને શ્રી એ. એલ. શાહ, વિદ્વાન વકીલે ગુણદોષના આધારે ચુકાદો આપવાનો આગ્રહ રાખ્યો

હોવાથી, અમે વૈકલ્પિક ઉપાયના પ્રશ્નમાં ગયા વિના ગુણદોષના આધારે અપીલનો નિર્ણય કરવા આગળ વધીએ છીએ.અમે એ હકીકતથી વાકેફ છીએ કે વૈકલ્પિક ઉપાયોની ઉપલબ્ધતા આ અદાલતને બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની અરજી પર સુનાવણી કરવાથી રોકતી નથી, પરંતુ તે અદાલતો દ્વારા સમયાંતરે વિકસાવવામાં આવેલ સ્વ-લાદવામાં આવેલ પ્રતિબંધ છે.વર્તમાન કિસ્સામાં, ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, અમે ગુણદોષના આધારે આ બાબત સાથે વ્યવહાર કરવા આગળ વધીએ છીએ.

૬૨ ૨૦૦૨ના કાયદા હેઠળ કલમ ૧૩ની કાર્યવાહીને લગતા હુમલાનો આધાર પહેલેથી જ ઉપર દર્શાવવામાં આવ્યો છે અને અમને જાણવા મળ્યું છે કે લેવામાં આવેલ આધાર કાયદામાં સંપૂર્ણપણે અસમર્થનીય હતો, તેના બદલે ભ્રામક હતો.આગામી હુમલો કાર્યવાહી અને ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશ પર છે, જેની સાથે આપણે હવે પછીથી વ્યવહાર કરીશું.અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાહ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોની ચર્ચા કરતા પહેલા, અમે કલમ ૧૪ની જોગવાઈઓ, યોગ્ય સમયે લાવવામાં આવેલા સુધારાઓ અને ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ના દાયરાના સંદર્ભમાં સુપ્રીમ કોર્ટ અને વિવિધ ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા શું ઠરાવવામાં આવ્યું છે તેનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ આપીએ છીએ.

૬૩ માર્ડિયા કેમિકલ્સ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, ૨૦૦૪ (૪) એસ. સી. સી. ૩૧૧ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ૨૦૦૨ના કાયદાની સત્તાઓની તપાસ કરી હતી અને તે મુજબ તેને સમર્થન આપ્યું હતું.

૬૪ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ની બંધારણીય માન્યતા આંધ્ર પ્રદેશ હાઇકોર્ટ સમક્ષ સિદ્ધિ વિનાયક હોટેલ્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા (ડબલ્યુપી નંબર ૨૬૬૩ અને ૨૭૫૫૩ અનુક્રમે ૨૦૦૫નો, ૧૭ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૬ના રોજ નિર્ણય) ના કેસમાં વિચારણા માટે આવી હતી. ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ની બંધારણીય માન્યતાને જાળવી રાખતી વખતે, આંધ્ર પ્રદેશ ઉચ્ચ અદાલતે આમ અવલોકન કર્યું છે;

“ઉપરોક્ત પુનઃઉત્પાદિત જોગવાઈઓનું વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે કલમ ૧૩ની પેટા કલમ (૧) માં સમાવિષ્ટ બિન-અવરોધક કલમના આધારે કોઈપણ સુરક્ષિત લેણદારની તરફેણમાં બનાવવામાં આવેલ કોઈપણ સુરક્ષા હિત અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલના હસ્તક્ષેપ વિના લાગુ કરી શકાય છે. પેટા કલમ (૨) ની દ્રષ્ટિએ, સુરક્ષિત લેણદાર ઉધાર લેનારને નોટિસ જારી કરી શકે છે, જેમાં તેણે નોટિસની તારીખથી સાઠ દિવસની અંદર તેની જવાબદારીઓ ચૂકવવાની જરૂર પડે છે. આવી સૂચના નિયમોના નિયમ ૩ અનુસાર પહોંચાડવી જરૂરી છે. પેટા-કલમ (૨) હેઠળ જારી કરાયેલી નોટિસ પ્રાપ્ત થયા પછી, ઉધાર લેનાર રજૂઆત કરી શકે છે અથવા

માંગ સામે વાંધો ઉઠાવી શકે છે.સુરક્ષિત લેણદારએ આવી રજૂઆત અથવા વાંધાને ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે.જો એવું જોવા મળે કે રજૂઆત અથવા વાંધો સ્વીકાર્ય નથી અથવા માન્ય નથી, તો સુરક્ષિત લેણદાર ઋણ લેનારને સ્વીકાર ન કરવાના કારણોની જાણ કરવા માટે બંધાયેલો છે.જો ઉધાર લેનાર પેટા-કલમ (૨) માં નિર્દિષ્ટ ૬૦ દિવસના સમયગાળાની અંદર તેની જવાબદારીનો સંપૂર્ણ નિકાલ કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો સુરક્ષિત લેણદાર પેટા-કલમ (૪) માં નિર્દિષ્ટ કરેલ એક અથવા બીજી રીતનો આશરો લઈ શકે છે.એક રીત એ છે કે ઉધાર લેનારાની સુરક્ષિત અસ્કયામતો પર કબજો મેળવવો, જેમાં સુરક્ષિત અસ્કયામતોની પ્રાપ્તિ માટે લીઝ, સોંપણી અથવા વેચાણ દ્વારા ટ્રાન્સફર કરવાનો અધિકાર સામેલ છે.સુરક્ષિત લેણદાર સુરક્ષિત સંપત્તિઓનું સંચાલન કરવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિની નિમણૂક પણ કરી શકે છે, જેનો કબજો લેવામાં આવ્યો છે.કોઈ પણ વ્યક્તિ કે જેણે ઉધાર લેનાર પાસેથી કોઈ પણ સુરક્ષિત સંપત્તિ મેળવી હોય, તેને પણ સુરક્ષિત દેવું ચૂકવવા માટે પૂરતી રકમ ચૂકવવા માટે બોલાવી શકાય છે.કલમ ૧૪ (૧) જણાવે છે કે જ્યાં કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા લેવાની જરૂર હોય અથવા જો કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિને સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા વેચવાની અથવા સ્થાનાંતરિત કરવાની જરૂર હોય, તો તે આવી કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો અથવા નિયંત્રણ લેવાના હેતુથી મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને લેખિતમાં અરજી કરી શકે છે, જેમના અધિકારક્ષેત્રમાં આવી કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિ અથવા તેનાથી સંબંધિત

અન્ય દસ્તાવેજો સ્થિત છે અથવા તેનો કબજો લેવા માટે મળી આવે છે.આવી વિનંતી પ્રાપ્ત થયા પછી, મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા કેસ હોય તે રીતે, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ સંપત્તિ અથવા દસ્તાવેજનો કબજો લેશે અને તે સુરક્ષિત લેણદારને મોકલશે.**કલમ ૧૪ની પેટા-કલમ (૨)** મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને સુરક્ષિત અસ્કયામતો અને તેનાથી સંબંધિત દસ્તાવેજોનો કબજો લેવા માટે જરૂરી હોય તેવા યોગ્ય પગલાં લેવા અથવા ઉપયોગ કરવા અથવા બળનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા આપે છે.**કલમ ૧૪ની પેટા કલમ (૩)** જાહેર કરે છે કે કલમ ૧૪ હેઠળ મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા લેવામાં આવેલી કોઈપણ કાર્યવાહી પર કોઈ પણ અદાલત અથવા કોઈ પણ સત્તાધિકારી દ્વારા સવાલ ઉઠાવવામાં આવશે નહીં.**કલમ ૧૭,** જેને "અપીલ કરવાનો અધિકાર" તરીકે શીર્ષક આપવામાં આવ્યું છે, તે જણાવે છે કે સુરક્ષિત લેણદાર અથવા તેના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા **કલમ ૧૩ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ** લેવામાં આવેલા કોઈપણ પગલાંથી વ્યથિત કોઈપણ વ્યક્તિ (ઉધાર લેનાર સહિત) આવા પગલાં લેવાની તારીખથી ચાલીસ દિવસની અંદર ડેટ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલમાં અરજી કરી શકે છે.**કલમ ૧૭ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ ડેટ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલે** એ ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે કે શું **કલમ ૧૩ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ** જામીનગીરીના અમલીકરણ માટે સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા લેવામાં આવેલા કોઈપણ પગલાં કાયદાની જોગવાઈઓ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો અનુસાર છે કે કેમ.જો ટ્રિબ્યુનલ એવા નિષ્કર્ષ પર આવે કે આવા પગલાં

પ્રતિભૂતિકરણ અધિનિયમ અને નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર નથી, તો તેને ઉધાર લેનારને વ્યવસાયનું સંચાલન પુનઃસ્થાપિત કરવાની અથવા સુરક્ષિત સંપત્તિઓનો કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવાની જરૂર પડી શકે છે અને જાહેર કરી શકે છે કે સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા લેવામાં આવેલી કાર્યવાહી અમાન્ય છે. ટ્રિબ્યુનલ કલમ ૧૩(જ) હેઠળ સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા લેવામાં આવેલા પગલાં અંગે અન્ય કોઈપણ યોગ્ય આદેશ પસાર કરી શકે છે. જો ટ્રિબ્યુનલ જાહેર કરે કે સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા લેવામાં આવેલી કાર્યવાહી **કલમ ૧૩ની પેટા-કલમ (જ)** સાથે સુસંગત છે પછી આવા લેણદાર સુરક્ષિત દેવાની વસૂલાતના હેતુ માટે કલમ ૧૩ માં ઉલ્લેખિત એક અથવા વધુ પદ્ધતિઓનો આશરો લઈ શકે છે.

કલમ ૧૩ (જ) અને ૧૪નું સંયુક્ત વાંચન એ સ્પષ્ટ કરે છે કે ઉધાર લેનારાની સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવાની સત્તાનો સ્ત્રોત કલમ ૧૩ (જ) માં શોધી શકાય છે, કલમ ૧૪ હેઠળ નહીં, જે સુરક્ષિત અસ્કયામતો અથવા દસ્તાવેજોનો કબજો લેવા માટે સુરક્ષિત લેણદારો દ્વારા લેવામાં આવેલા નિર્ણયના અમલ માટે સહાય તરીકે ઘડવામાં આવી છે. અલગ રીતે કહીએ તો સુરક્ષિત લેણદારને સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવાનો હક આપતી મૂળ જોગવાઈ **કલમ ૧૩ (જ)** માં સમાયેલી છે અને **કલમ ૧૪**માં માત્ર કોઈપણ અવરોધ વિના કબજો લેવાની સુવિધા આપવાની જોગવાઈ છે. જો કોઈ વ્યક્તિ સુરક્ષિત લેણદારની સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવાની કાર્યવાહીથી વ્યથિત લાગે છે, તો તે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કલમ ૧૭

(૧) હેઠળ અરજી કરી શકે છે અને ટ્રિબ્યુનલ, કેસની હકીકતો અને સંજોગોની તપાસ કર્યા પછી અને પક્ષો દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવા જાહેર કરી શકે છે કે સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા લેવામાં આવેલી કાર્યવાહી કલમ ૧૩ (૪) સાથે અસંગત નથી. ટ્રિબ્યુનલ સુરક્ષિત લેણદારને ઉધાર લેનારાની સુરક્ષિત સંપત્તિઓનો કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે પણ નિર્દેશ આપી શકે છે.

સંબંધિત જોગવાઈઓના ઉપરોક્ત વિશ્લેષણને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે શ્રી મોહન પરાસરન સાથે સંમત થવા માંગીએ છીએ કે જ્યારે પણ સુરક્ષિત લેણદાર મિલકતનો કબજો લેવાનો નિર્ણય કરે ત્યારે કલમ ૧૭ હેઠળ પીડિત વ્યક્તિને ઉપલબ્ધ અપીલ/પ્રતિનિધિત્વના અધિકારનો ઉપયોગ કરી શકાય છે. તે સિઝ્યુરિટાઈઝેશન એક્ટની કલમ ૧૪ હેઠળ ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને પણ પડકાર આપી શકે છે.

જો કલમ ૧૪ ઉપર દર્શાવેલ રીતે વાંચવામાં આવે, તો અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલની દલીલ સ્વીકારવી શક્ય નથી કે તે બંધારણની કલમ ૧૪નું ઉલ્લંઘન કરે છે.”

૬૫ આ ઉચ્ચ અદાલતે મનસા સિન્થેટિક પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, એ. આઈ. આર. ૨૦૧૨ ગુજરાત ૯૦ની બાબતમાં ૨૦૦૨ના

અધિનિયમની કલમ ૧૪ની બંધારણીય માન્યતાને સમર્થન આપતા જણાવ્યું છે કે સુરક્ષિત સંપત્તિઓનો કબજો લેવામાં, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ/મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટને સુરક્ષિત લેણદારને કબજો લેવામાં સહાય કરવાના સ્વરૂપમાં કામગીરી કરવાની મંત્રીની ભૂમિકા છે અને તેની પાસે કોઈ ન્યાયિક સત્તાઓ નથી અને ૨૦૦૨ના અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા લેવામાં આવેલી કોઈપણ કાર્યવાહીની કાયદેસરતા અને ઔચિત્યના પ્રશ્નનો નિર્ણય લેવાની સત્તા પણ નથી. આ અદાલતે આ રીતે અવલોકન કર્યું;

“ ૧૫.૨ સાદા વાંચન પર તે સ્પષ્ટ છે કે ઉપરોક્ત જોગવાઈ એક પ્રક્રિયાગત જોગવાઈ છે, જેના હેઠળ મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, (સત્તાધિકારી), તેમને કરવામાં આવેલી વિનંતી પર— (એ) આવી સંપત્તિ અને સંપત્તિ સંબંધિત દસ્તાવેજોનો કબજો લેશે; અને (બી) આવી સંપત્તિઓ અને દસ્તાવેજો સુરક્ષિત લેણદારને મોકલશે.**પ્રતિભૂતિકરણ અધિનિયમની કલમ ૧૪ની પેટા-કલમ (૨)** હેઠળ સત્તામંડળને સુરક્ષિત અસ્કયામતો અને તેની સાથે સંબંધિત દસ્તાવેજોનો કબજો લેવા માટે જરૂરી પગલાં લેવા અને બળનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે.**પ્રતિભૂતિકરણ અધિનિયમની કલમ ૧૪ની પેટા-કલમ (૩)** હેઠળ, સત્તામંડળનું આવું કાર્ય સુરક્ષિત છે અને કાર્યવાહી પર કોઈ પણ અદાલતમાં અથવા કોઈ પણ સત્તાધિકારી સમક્ષ

સવાલ ઉઠાવવામાં આવશે નહીં.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે જ્યાં સુધી સત્તામંડળનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી વિધાનસભા દ્વારા પરિકલ્પિત ભૂમિકા, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટમાં નિહિત સત્તાના આધારે સહાય પ્રદાન કરવા અને સત્તાનો ઉપયોગ કરવાના સ્વરૂપમાં મંત્રીની ભૂમિકા છે, જેમાં જરૂરી બળનો ઉપયોગ પણ સામેલ છે.આ સત્તામંડળ, એટલે કે મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ પાસે કોઈ ન્યાયિક સત્તા નથી.સિક્યુરિટાઈઝેશન એક્ટ હેઠળ અન્ય કોઈ જોગવાઈ નથી કે જેનો ઉપયોગ કરીને સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા સંપર્ક કરાયેલ સત્તામંડળ, સુરક્ષિત લેણદાર અને દેવાદાર અથવા જેની મિલકત સુરક્ષિત સંપત્તિ છે જેની કબજો લેવાની છે તે વ્યક્તિ વચ્ચેના કોઈપણ વિવાદનો ચુકાદો લઈ શકે છે.જો આવી ન્યાયિક સત્તાઓ સત્તામંડળમાં નિહિત કરવામાં આવી હોત, તો પ્રતિભૂતિકરણ કાયદાએ આ સંબંધમાં ચોક્કસ જોગવાઈ કરી હોત.

૧૫.૫ આથી, જે સત્તામંડળને **પ્રતિભૂતિકરણ અધિનિયમની કલમ ૧૪** હેઠળ કાર્યવાહી કરવા માટે કહેવામાં આવે છે, તે માત્ર સુરક્ષિત લેણદારને સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવામાં મદદ કરવા માટે બંધાયેલો છે.સત્તામંડળ સમક્ષ ઊભા કરવામાં આવેલી સુરક્ષિત સંપત્તિ અંગે પક્ષકારો વચ્ચેનો કોઈપણ વિવાદ સત્તામંડળ દ્વારા દાખલ કરી શકાતો નથી.

૨૧. અમારા અંતિમ તારણોનો સારાંશ આ રીતે આપવામાં આવ્યો છે:

(i) કાયદાની કલમ ૧૪ એ કાયદાનો માન્ય ભાગ છે અને તેને સત્તાની અંદર જાહેર કરવામાં આવે છે.

(ii) જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, જે પણ કેસ હોય, સુરક્ષિત સંપત્તિઓનો કબજો લેવામાં સુરક્ષિત લેણદારને મદદ કરવા માટે બંધાયેલા છે અને કાયદાની કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા લેવામાં આવેલી કોઈપણ કાર્યવાહીની કાયદેસરતા અને ઔચિત્યના પ્રશ્નનો નિર્ણય લેવાનો અધિકાર ધરાવતા નથી.

(iii) અધિનિયમની કલમ ૧૪ એવી જોગવાઈ કરે છે કે કલમ ૧૪ના અનુસરણમાં કરવામાં આવેલા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટના કોઈ પણ કાર્યને કોઈ પણ અદાલતમાં અથવા કોઈ પણ સત્તા સમક્ષ પ્રશ્નમાં મુકવામાં આવશે નહીં, પરંતુ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ ન્યાયિક સમીક્ષાનો અધિકાર છીનવી શકાતો નથી, પરંતુ તે શક્તિનો ઉપયોગ માત્ર એવા કિસ્સાઓમાં જ થઈ શકે છે જ્યાં સંબંધિત મેજિસ્ટ્રેટ અથવા કમિશનર, જે પણ કેસ હોય, તેની સત્તા કરતાં વધી જાય અથવા કાયદા હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઈનકાર કરે.

(iv) અપીલની ગેરહાજરી જરૂરી નથી કે તે કાયદાને ગેરવાજબી બનાવે કારણ કે કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશ સામે અધિનિયમ હેઠળ કોઈ અપીલ આપવામાં આવી નથી, તે કલમ ૧૪ ને ભારતના બંધારણની જોગવાઈઓથી વિપરીત બનાવશે નહીં.”

૬૬ કેરળ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે રફીક વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા આઈ ૨૦૧૪ બીસી ૪૧૪ ડીબી કેરની બાબતમાં ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ની બંધારણીય માન્યતાને સમર્થન આપતા જણાવ્યું હતું કે જે પ્રક્રિયા દ્વારા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા સહાય પૂરી પાડવામાં આવે છે તે બિન-ન્યાયિક છે.તે ખાસ કરીને નીચે મુજબ રાખવામાં આવ્યું હતું:—

“જો કે, પેટા-કલમ (૩) થી કલમ ૧૪ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ પ્રતિબંધ, એ દલીલ કરવા માટે ઉધાર લેનારને લાભ પહોંચાડવાની ખાતરી આપતું નથી કે અપીલ અથવા પુનરાવર્તિત ઉપાયની સંપૂર્ણ ગેરહાજરી એ જોગવાઈને ગેરબંધારણીય બનાવે છે.અમારા દ્વારા જાણવા મળ્યું છે તેમ, કલમ ૧૪ એ કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી કાર્યવાહીને પરાકાષ્ઠા પર લાવવા માટે સુરક્ષિત લેણદારને આપવામાં આવેલી સહાયની પ્રકૃતિમાં સક્ષમ જોગવાઈ છે.કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ લેવામાં આવેલી કોઈપણ કાર્યવાહી કલમ ૧૭ હેઠળ અપીલપાત્ર છે અને કાયદાની

જોગવાઈ અને આવી અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે તેવી સ્થિતિમાં,
જરૂરી છે કે કલમ ૧૪ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ અધિકારક્ષેત્રના
મેજિસ્ટ્રેટનો આદેશ તે પછી ટકી રહેશે નહીં.”

૬૭ કંદેરી ક્રૂટપેક પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ બેંક ઓફ બરોડા એ. આઈ.
આર. ૨૦૧૫ મદ્રાસ ૫૦ના કેસમાં મદ્રાસ હાઈકોર્ટે સંક્ષિપ્તમાં નીચે મુજબ ચુકાદો
આપ્યો હતો:—

“વિદ્વાન મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, હકીકતમાં કોઈ પણ વિવાદનો
ચુકાદો આપતા નથી, પરંતુ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ
દેવાની વસૂલાત કરવાના એક પગલા તરીકે સુરક્ષિત દેવાદારની કબજો
લેવાની સત્તા સુનિશ્ચિત કરવા માટે સહાય કરે છે.”

૬૮ નાગરત્ના વિરુદ્ધ ધ ઇન્ડિયન બેંક, કોરમંગલા શાખા **IV** ૨૦૧૫
BC ૧૭૯ કર્નાટકની બાબતમાં, કર્ણાટક ઉચ્ચ અદાલતે ન્યાયમૂર્તિ એસ.
અબ્દુલ નઝીર,(તે સમયેના ન્યાયમૂર્તિ તરીકે) દ્વારા બોલતા, ૨૦૦૨ના
કાયદાની કલમ ૧૪માં સમાવિષ્ટ કાયદાકીય આદેશને ધ્યાનમાં લીધો અને
કાયદાનો સારાંશ નીચે મુજબ આપ્યો:—

“૧૦. કાયદાની કલમ ૧૪ સુરક્ષિત લેણદારને સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવા માટે સહાય આપવાની જોગવાઈ કરે છે.તે જણાવે છે કે જ્યાં સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવાની જરૂર હોય અથવા કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ સુરક્ષિત સંપત્તિમાંથી કોઈ પણને સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા વેચવાની અથવા સ્થાનાંતરિત કરવાની જરૂર હોય, તો સુરક્ષિત લેણદાર, આવી કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો અથવા નિયંત્રણ લેવાના હેતુથી, મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને લેખિતમાં વિનંતી કરી શકે છે, જેમના અધિકારક્ષેત્રમાં આવી કોઈ સુરક્ષિત સંપત્તિ અથવા તેને લગતા અન્ય દસ્તાવેજો સ્થિત અથવા મળી શકે છે, તેથી કબજો લેવા માટે, અને મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા, કેસ હોય તે રીતે, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, તેમને કરવામાં આવેલી આવી વિનંતી પર, આવી અસ્કયામતો અને દસ્તાવેજો સુરક્ષિત લેણદારને મોકલો, જો કે સુરક્ષિત લેણદારની કોઈપણ અરજ સાથે સુરક્ષિત લેણદારના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા યોગ્ય રીતે પુષ્ટિ કરાયેલ સોગંદનામું હશે, જેમાં જાહેર કરવામાં આવશે કે કાયદાની જોગવાઈ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે.વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે અધિકૃત અધિકારી પાસેથી સોગંદનામું પ્રાપ્ત થયા પછી, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, જે પણ કેસ હોય, એ સોગંદનામાની

સામગ્રીને સંતોષ્યા પછી, સુરક્ષિત સંપત્તિઓનો કબજો લેવાના હેતુ માટે યોગ્ય આદેશો પસાર કરશે....”

૬૯ લક્ષ્ય કોન્કોસ્ટ્રસ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, અલીગઢ વિરુદ્ધ બેંક ઓફ બરોડા એ. આઈ. આર. ૨૦૧૭ ઓલ ૧૭૨ની બાબતમાં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે એવું માન્યું છે કે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને સુરક્ષિત અસ્કયામતો સંબંધિત વિવાદ અંગે ચુકાદો આપવાની કોઈ સત્તા આપતી નથી અને નીચે મુજબ ધાર્યું છે:—

“૧૧. ... અમારા માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, કાયદાની કલમ ૧૪ પ્રક્રિયાગત પ્રકૃતિની છે અને તેમાં માનવામાં આવેલી પ્રક્રિયા અનુસાર સુરક્ષિત અસ્કયામતોના કબજામાં લેવા માટે સુરક્ષિત લેણદારને મદદ કરવા માટે માત્ર સત્તાવાળાઓને સત્તા આપે છે. આ વિભાગ તેમાં નિર્દિષ્ટ અધિકારીઓને સુરક્ષિત અસ્કયામતો સંબંધિત કોઈપણ વિવાદના સંદર્ભમાં ચુકાદો આપવાની કોઈ સત્તા આપતું નથી. કલમ ૧૪ માં નિર્દિષ્ટ સત્તાવાળાઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી સત્તા, કારણ કે તે માત્ર એક વહીવટી સત્તા છે, જેનો ઉપયોગ કરવા માટે કોઈપણ સત્તાને અધિકૃત કરે છે, તે સત્તાના પ્રતિનિધિમંડળ સમાન રહેશે નહીં.”

નાગપુર એ. આઈ. આર. ૨૦૧૧ બોમ્બે ૩૨ કેસમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ સુરક્ષિત સંપત્તિના સંદર્ભમાં ગીરોની માન્યતાના પ્રશ્નમાં પ્રવેશી શકતા નથી અને ગીરોને અમાન્ય જાહેર કરી શકતા નથી, કારણ કે તેઓ જે સાધનો દ્વારા સંપત્તિ સુરક્ષિત છે તેની માન્યતા પર ચુકાદો આપી શકતા નથી. બોમ્બે હાઈકોર્ટનો અહેવાલ આ રીતે વાંચે છે:—

“૭. આ બાબત પર વિચાર કર્યા પછી, અમારો મત છે કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ કે જેમને અરજદારે ગીરવે મૂકેલી સંપત્તિનો કબજો લેવા માટે લેખિતમાં વિનંતી મોકલી હતી, તેમને સુરક્ષિત સંપત્તિના સંદર્ભમાં ગીરવે મૂકેલી સંપત્તિની માન્યતાના પ્રશ્નમાં પ્રવેશવાની અને ગીરવે મૂકેલી મિલકતને અમાન્ય જાહેર કરવાની કાયદાકીય રીતે કોઈ સત્તા અથવા અધિકાર નથી અને આમ તેઓ સરફેસી અધિનિયમ દ્વારા તેમના પર લાદવામાં આવેલી ફરજ નિભાવવાનો ઇનકાર કરે છે. કલમ ૧૪ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ માટે સ્પષ્ટ આદેશ ધરાવે છે કે તે આવી સંપત્તિ અને તેને લગતા દસ્તાવેજોનો કબજો લેશે અને આવી વિનંતી પર તે આવી સંપત્તિઓ અને દસ્તાવેજો સુરક્ષિત લેણદારને મોકલશે. આ કાયદો જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને પોતાની જાતને કાયદાની

અદાલતમાં રૂપાંતરિત કરવાની કોઈ સત્તા આપતો નથી, જેમાં તે સાધનની માન્યતા પર ચુકાદો આપવાની સત્તા છે જેના દ્વારા સંપત્તિ સુરક્ષિત છે....”

૭૧ તેવી જ રીતે, જવાહર સિંહ વિરુદ્ધ યુનાઇટેડ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, એ. આઈ. આર. ૨૦૧૫ કલકત્તા૩૦૬ ની બાબતમાં, કલકત્તા હાઈકોર્ટ દ્વારા સમાન દરખાસ્ત સમજાવવામાં આવી છે અને ફક્ત ૬૩ અને ૭૨ માં, તે નીચે મુજબ નક્કી કરવામાં આવ્યું છે:—

“૬૩. કલમ ૧૪ની સીમાંત નોંધ દર્શાવે છે કે કલમ ૧૪ શું છે. જ્યારે ઉધાર લેનાર અથવા અન્ય કોઈના પ્રતિકારનો સામનો કરવો પડે, અથવા જ્યારે ઉધાર લેનાર કબજો છોડવાનો ઇનકાર કરે, ત્યારે તે સુરક્ષિત લેણદારને સુરક્ષિત સંપત્તિ અને/અથવા તેના સંબંધમાં દસ્તાવેજોનો કબજો લેવાની સુવિધા માટે સી એમ એમ/ ડી એમ ની વહીવટી સહાય મેળવવાનો માર્ગ પૂરો પાડે છે, જેથી આખરે સુરક્ષિત લેણદાર સુરક્ષિત સંપત્તિને વેચાણ માટે મૂકી શકે અને તેની બાકી રકમ વસૂલ કરી શકે.

૭૨. સર્વોચ્ચ અદાલતના અધિકૃત નિર્ણયોના આધારે આવી સમજણને ધ્યાનમાં રાખીને, મને ખાતરી છે કે સર્વોચ્ચ અદાલત વિરુદ્ધ નોબલ કુમાર (ઉપરોક્ત) નો ઇશદો બંધારણની કલમ ૧૪૧ સાથે વાંચી શકાય તેવી

કલમ ૧૩૬ હેઠળ જાહેર કરાયેલ કાયદો તરીકે મૂકવાનો ક્યારેય ઇરાદો નહોતો કે સીએમએમ/ડીએમ દ્વારા સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો મેળવવા માટે સહાય આપવાની શક્તિ એ રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ છે. આ અવલોકન નિર્ણયના ગુણોત્તરની રચના કરતું નથી તે તેના ફક્ત ૨૫ માં કરવામાં આવેલા અવલોકનો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે, જ્યાં તે સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે સુરક્ષિત લેણદાર અને ઉધાર લેનાર વચ્ચેના વ્યવહારની કાનૂની લાક્ષણિકતાઓ સી એમ એમ/ ડી એમ દ્વારા તપાસવામાં આવતી નથી. જો ખરેખર કોઈ એલ. આઈ. સામેલ હોત, તો સીએમએમ/ડીએમ માટે એમ કહેવાનું ખુલ્લું ન હોત કે તે માત્ર તથ્યાત્મક પાસાઓની તપાસ કરશે, કાનૂની વિશેષતાઓની નહીં. સી. એમ. એમ./ડી. એમ. પક્ષકારો પાસેથી પુરાવા પ્રાપ્ત કર્યા પછી તેમની વચ્ચે કોઈ સંબંધ નક્કી કરતા નથી, તેથી તેઓ રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરતા નથી.”

૭૨ બોમ્બે હાઈકોર્ટ બેંક ઓફ મહારાષ્ટ્ર, નાગપુર વિરુદ્ધ એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ મેજિસ્ટ્રેટ, નાગપુર એ. આઈ. આર. ૨૦૧૭ બોમ્બે ૯૨ના કેસમાં ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ અને ૩૧ (i) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે સુરક્ષિત સંપત્તિ એટલે કે કૃષિ જમીનનો કબજો લેવાના સંદર્ભમાં જણાવ્યું હતું કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવામાં

સુરક્ષિત લેણદારને મદદ કરતી વખતે આવી સંપત્તિની પ્રકૃતિ નક્કી કરવાની સત્તા નથી, તે માત્ર લેણદાર દ્વારા આપવામાં આવેલી ઘોષણાઓ અને સોગંદનામાની ચકાસણી કરવા અને વાસ્તવિક કબજો લેવાનો આદેશ પસાર કરવા માટે બંધાયેલો છે.

૭૩ ૨૦૦૨ના કાયદામાં એન્ફોર્સમેન્ટ ઓફ સિક્યુરિટી ઇન્ટરેસ્ટ એન્ડ રિકવરી ઓફ ડેટ લોઝ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૨૦૧૨ દ્વારા ૧૫/૦૧/૨૦૧૩ થી સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. આ કાયદામાં હવે સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા સોગંદનામું દાખલ કરવાની જરૂર છે, જેમાં તેના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલી નાણાકીય સહાયની કુલ રકમની પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે, અરજી દાખલ કરવાની તારીખે અસ્તિત્વમાં રહેલા કુલ દાવા, ઉધાર લેનારની મિલકતોની વિગતો કે જેના પર સુરક્ષા વ્યાજ બનાવવામાં આવ્યું છે, અને જાહેર કરે છે કે ઉધાર લેનાર નાણાકીય સહાયની ચૂકવણી કરવામાં ડિફોલ્ટ કરી ચૂક્યો છે, તેના ખાતાને એન. પી. એ. તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યું છે, તે નોટિસ કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ આપવામાં આવી છે, તે જવાબ કલમ ૧૩ (૩એ) હેઠળ આપવામાં આવ્યો છે, કે સુરક્ષિત લેણદાર કલમ ૧૩ (૪) હેઠળ પગલાં લેવાનો હકદાર છે. અને સામાન્ય રીતે અધિનિયમની તમામ જોગવાઈઓ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે. આમ, સોગંદનામાનો વ્યાપ વ્યાપક છે.

૭૪ આગળ જતાં, ૨૦૧૬ થી અમલમાં આવતા સુરક્ષા વ્યાજ અને દેવાની વસૂલાત કાયદાઓ અને વિવિધ જોગવાઈઓ (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૧૬ દ્વારા, જે સમયમર્યાદા પૂરી પાડવા માટે અધિનિયમની કલમ ૧૪ માં સુધારો કરે છે—બેંકો અથવા નાણાકીય સંસ્થાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓના નિકાલ માટે ૩૦ દિવસનો સમય આપવામાં આવ્યો છે. સુધારા દ્વારા, બીજા પરંતુક પછી, અન્ય પરંતુક દાખલ કરવામાં આવી છે જે જણાવે છે કે જો CMM અથવા DM દ્વારા તેમના નિયંત્રણ બહારના કારણોસર ૩૦ દિવસના ઉક્ત સમયગાળાની અંદર કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં ન આવે, તો તે તેના માટે લેખિતમાં કારણો નોંધ્યા પછી, આવા વધુ સમયગાળાની અંદર આદેશ પસાર કરી શકે છે પરંતુ કુલ ૬૦ દિવસથી વધુ નહીં.

૭૫ ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ (૧) ની બીજી જોગવાઈ નીચે મુજબ જણાવે છે:—

“વધુમાં, અધિકૃત અધિકારી પાસેથી સોગંદનામું પ્રાપ્ત થયા પછી, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, કેસ હોય તે પ્રમાણે, સોગંદનામાની સામગ્રીને સંતોષ્યા પછી, અરજીની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવાના હેતુ માટે યોગ્ય આદેશો પસાર કરશે:”

૭૬ આમ, ડીએમ/સીએમએમ દ્વારા જે કરવું જરૂરી છે તે ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ આદેશ પસાર કરતા પહેલા સોગંદનામાની સામગ્રીને સંતોષવાનું છે.

૭૭ આ તબક્કે, સ્ટાન્ડર્ડ ચાર્ટર્ડ બેંક વિરુદ્ધ વી. નોબલ કુમાર ૨૦૧૩ ૯ એસસીસી ૬૨૦ની બાબતમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયના ફકરા ૨૫ની નોંધ લેવી યોગ્ય રહેશે, જે નીચે મુજબ જણાવે છે:—

“૨૫. કલમ ૧૪ (૧) ની બીજી પરંતુક હેઠળ મેજિસ્ટ્રેટની સંતોષ માટે મેજિસ્ટ્રેટને આવા સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા દાવાઓની વાસ્તવિક ચોકસાઈની તપાસ કરવી જરૂરી છે, પરંતુ વ્યવહારની કાનૂની વિશેષતાઓની નહીં. તેનો સંતોષ નોંધ્યા પછી જ મેજિસ્ટ્રેટ સુરક્ષિત સંપત્તિનો કબજો લેવા અંગે યોગ્ય આદેશો આપી શકે છે.”

૭૮ સ્ટાન્ડર્ડ ચાર્ટર્ડ બેંક (ઉપરોક્ત) અને ઉપરોક્ત કેસોમાં, સ્પષ્ટપણે એવું માનવામાં આવ્યું છે કે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને સુરક્ષિત લેણદાર અને ઉધાર લેનાર વચ્ચેના વ્યવહારની કાનૂની લાક્ષણિકતાઓનો ચુકાદો આપવાની કોઈ સત્તા નથી.

૭૯ આમ, ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ એક સક્ષમ જોગવાઈ છે જે બિન-ન્યાયિક જોગવાઈ છે અને અમલની પ્રકૃતિ ધરાવે છે.કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટનું કાર્ય બિન-ન્યાયિક છે, જે કાયદાની કલમ ૧૪ (૧) ની જોગવાઈ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા દાવાઓની તથ્યાત્મક ચોકસાઈની તપાસને આધિન છે.

૮૦ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગ પર હુમલો કરનારા અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાહ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી પ્રથમ દલીલ એ છે કે કલમ ૧૪ હેઠળ અરજી સાથે કોઈ સોગંદનામું નહોતું, જેને સુરક્ષિત લેણદારના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા યોગ્ય રીતે સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.પ્રતિવાદી-બેંક કે. એમ. બી. એલ. ના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સંજનવાલાએ સહાયક ઉપાધ્યક્ષ શ્રી લવલેશ દ્વિવેદીની તરફેણમાં ૧૨મી જુલાઈ, ૨૦૧૮ના રોજ પસાર કરાયેલા ઠરાવ તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું છે, જે પૃષ્ઠ ૬૨ પર જવાબમાં સોગંદનામા સાથે દાખલ કરવામાં આવ્યો છે.તે જ નીચે પુનઃઉત્પાદિત થયેલ છે:-

“૨૨ નવેમ્બર, ૨૦૧૬ના રોજ નક્કી કરવામાં આવેલા ઠરાવની અસલ નકલ છે, જે કોટક મહિન્દ્રા બેંક લિમિટેડની શેર ટ્રાન્સફર અને અન્ય બાબતોની સમિતિ (પ્રત્યાયુક્ત) દ્વારા પસાર કરવામાં આવી છે.

“ઠરાવવામાં આવ્યો કે આ સંબંધમાં ૧૩ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૬ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા અગાઉના ઠરાવમાં આંશિક ફેરફાર કરીને, નીચેના અધિકારીઓ, તેમના સંબંધિત કાર્યક્ષેત્રમાં:

અધિકારીનું નામ	હોદ્દો	કામગીરીનો વિસ્તાર
રાધાકૃષ્ણ શાસ્ત્રી	ઉપ પ્રમુખ	કર્ણાટક, તમિલનાડુ, પુડુચેરી, કેરળ, તેલંગાણા અને આંધ્ર પ્રદેશ
નીરજ ગૌર	ઉપ પ્રમુખ	દિલ્હી, હરિયાણા, પંજાબ, રાજસ્થાન, ઉત્તર પ્રદેશ, ઉત્તરાખંડ અને ચંદીગઢ
લવલેશ દ્વિવેદી	સહયોગી ઉપપ્રમુખ	ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, એમ.પી. અને છત્તીસગઢ
પ્રશાન્ત ધોકને	મુખ્ય વ્યવસ્થાપક	મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત અને આંધ્ર પ્રદેશ

અને આથી આ માટે અધિકૃત છે:

એ. બેંક દ્વારા અથવા તેની વિરુદ્ધ શરૂ કરવામાં આવેલી વહીવટી, નૌકાદળ, દિવાની, ફોજદારી, કંપની, બંધારણીય, સ્પર્ધા, કર, નિયમનકારી કાર્યવાહી, શ્રમ, બૌદ્ધિક સંપત્તિ અધિકારો, જામીનગીરી કાયદો વગેરે સંબંધિત બાબતો સહિત તમામ પ્રકારની કાનૂની કાર્યવાહીના સંબંધમાં આર્બિટ્રેશન ટ્રિબ્યુનલ્સ, બોર્ડ, ફોરમ, કમિશન, લોકપાલ અને

અન્ય સત્તાધિકારીઓ સહિત પરંતુ તે સુધી મર્યાદિત નહીં હોય તેવી કોઈપણ અદાલત/ટ્રિબ્યુનલ્સમાં બેંકનું પ્રતિનિધિત્વ કરવું.

બી. આનિટ્રેશન ટ્રિબ્યુનલ્સ, બોર્ડ, ફોરમ, કમિશન, લોકપાલ અને અન્ય સત્તામંડળો સહિત પરંતુ તે મર્યાદિત નહીં હોય તેવી કોઈપણ અદાલત/ટ્રિબ્યુનલ્સમાં બેંક દ્વારા અથવા તેની વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવેલી કોઈપણ કાર્યવાહી, દાવાઓ, અપીલ, અરજીઓ, સંદર્ભો, સમીક્ષાઓ, સુધારાઓ, સમાપ્ત કરવાની અરજીઓ, રિટ અરજીઓ અને વિશેષ રજા અરજીઓ સહિતની અરજીઓનો વિરોધ કરવો.

સી. વકીલોને જોડવા, વકાલતનામો પર હસ્તાક્ષર કરવા અને જો જરૂરી હોય તો સહી કરવા, અમલ કરવા અને ફાઈલ કરવા, લેખિત નિવેદનો, સોગંદનામા, જવાબો, ફોજદારી ફરિયાદો, દીવાની દાવાઓ, દલીલો, અરજીઓ, અરજીઓ, પોલીસ ફરિયાદો, દાવાઓ, કોઈપણ સક્ષમ અદાલત, ટ્રિબ્યુનલ/ઓ, બોર્ડ, ફોરમ, કમિશન, લોકપાલ અથવા ઉપર ઉલ્લેખિત અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતા કોઈપણ અન્ય સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહી કરવા અને શપથ પર પુરાવા આપવા અને અન્યથા બેંક વતી, તમામ જરૂરી દસ્તાવેજો, અદાલત, સક્ષમ સત્તાધિકારી, ટ્રિબ્યુનલ/ઓ, બોર્ડ, ફોરમ, કમિશન, લોકપાલ અથવા કોઈપણ સમક્ષ રજૂ કરવા. અન્ય સત્તામંડળો અને નાણાકીય

અસ્કયામતોના પ્રતિભૂતિકરણ અને પુનર્નિર્માણ અને પ્રતિભૂતિ હિત અધિનિયમ, ૨૦૦૨ ("અધિનિયમ") હેઠળ જરૂરી પગલાં લેવા, જેમાં ઋણ લેનારાઓ/ગ્રાહક/બાંધધરી આપનારાઓ/સુરક્ષા પ્રદાતાઓ દ્વારા બેંકને પૂરી પાડવામાં આવેલી કોઈપણ પ્રતિભૂતિના અમલીકરણ માટે નોટિસો જારી કરવા, કોઈપણ પ્રતિભૂતીનો કબજો લેવા અને તેના વેચાણ સહિત આવી પ્રતિભૂતીને લાગુ કરવા અને અધિનિયમ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો હેઠળ પ્રતિભૂતિના અમલીકરણ અને તેના વેચાણ/નિકાલ/સ્થાનાંતરણ માટે જરૂરી તમામ કાર્યો, કાર્યો અને વસ્તુઓ કરવા તેમજ કાર્યવાહીમાં બેંકનો બચાવ કરવા માટે અનુકૂળ માનવામાં આવે તેવા તમામ પગલાં લેવા. બેંકના કૃષિ નાણાકીય વિભાગ સાથે સંબંધિત બેંક દ્વારા કરવામાં આવેલા વ્યવહારોના સંદર્ભમાં બેંક વતી અધિનિયમ હેઠળ બેંક સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.

ડી. આ સત્તા ૩૦ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૭ સુધી માન્ય રહેશે.

ઈ. બેંકના વકીલો સાથે પરામર્શ કરીને કોઈપણ ફરિયાદો/અરજીઓ, અરજીઓ વગેરેનો નિકાલ કરવો અને પાછી ખેંચવી અને જો સલાહ આપવામાં આવે તો સમાધાન રજૂ કરવું, તેને પ્રમાણિત કરવું અથવા ફરિયાદો/અરજીઓ, અરજીઓ પાછી ખેંચવી અને સમાધાન/સમાધાન હેઠળ પ્રાપ્ત થઈ શકે તેવી ચુકવણી માટે માન્ય રસીદ જારી કરો.

એફ. કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલ/આર્બિટ્રેટર (ઓ)/બોર્ડ/ફોરમ/કમિશન,
લોકપાલ અને અન્ય સત્તામંડળો પાસેથી બેંક વતી વિવિધ દસ્તાવેજો,
નકલો, મૂળ વસ્તુઓ વગેરે મેળવવી અથવા તેનો કબજો લેવો.”

૮૧ સહયોગી ઉપાધ્યક્ષ શ્રી લવલેશ ઢિવેદીને અધિકૃત કરતો આ ઠરાવ
પ્રતિવાદી બેંકની શેર ટ્રાન્સફર અને અન્ય બાબતોની સમિતિ દ્વારા પસાર કરવામાં
આવે છે.તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે, આ સમિતિની રચના પ્રતિવાદી-
બેંકના નિર્દેશકોની બનેલી છે અને તેને બેંકના હિતમાં નીચેની કાર્યવાહી હાથ
ધરવા માટે નિયામક મંડળના ૧૧મી મે, ૨૦૧૬ના ઠરાવ દ્વારા અધિકૃત કરવામાં
આવી હતી.

“(i) કર્મચારી (ઓ) અથવા અન્યને કંપનીની કામગીરીને લગતી
કોઈપણ બાબત પર કોર્ટ, ટ્રિબ્યુનલ, કન્ઝ્યુમર રિફ્રેસલ ફોરમ અથવા
કોઈપણ વૈધાનિક અથવા અન્ય ઓથોરિટી સમક્ષ કંપનીનું પ્રતિનિધિત્વ
કરવા માટે અધિકૃત કરવા અથવા જેની સાથે કંપની કોઈપણ રીતે
જોડાયેલી છે અથવા સામાન્ય રીતે અથવા કોઈપણ ચોક્કસ હેતુ અથવા
હેતુઓ માટે કંપનીનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે અને જો જરૂરી હોય તો, આ
હેતુ માટે આવી વ્યક્તિઓની તરફેણમાં પાવર ઓફ એટર્ની જારી કરવા.”

૮૨ બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સના ઉપરોક્ત બે ઠરાવો તેમજ શેર ટ્રાન્સફર અને અન્ય બાબતોની સમિતિના અવલોકનથી એ સ્પષ્ટ છે કે કે. એમ. બી. એલ. ના સહયોગી ઉપાધ્યક્ષ શ્રી લવલેશ ઢિવેદીને સોગંદનામું દાખલ કરવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યા હતા.એસોસિયેટ વાઈસ પ્રેસિડન્ટ ચીફ મેનેજરના હોદ્દાથી ઘણા ઉપરનો અધિકારી હશે અને તેથી, અપીલકર્તાઓની આ દલીલને પણ ટકાવી શકાતી નથી.આમ, આ રજૂઆત નકારી કાઢવામાં આવે છે.

૮૩ જ્યાં સુધી અન્ય અપીલની વાત છે, અમે રેકૉર્ડનો અભ્યાસ કર્યો છે અને અમને જાણવા મળ્યું છે કે એક્સિસ બેંક લિમિટેડના અધિકૃત અધિકારી દ્વારા ચલાવવામાં આવેલા પરિષ્ઠ વ્યવસ્થાપક શ્રી વિજય શેટ્ટીની તરફેણમાં પાવર ઓફ એટર્ની છે., જે વર્ષ ૨૦૧૪ની છે, સુરક્ષા હિત અમલીકરણ નિયમો, ૨૦૦૨ના નિયમ ૨ (એ) ના અર્થઘટનના સંદર્ભમાં શ્રી ગાંધી દ્વારા રજૂ કરાયેલ રજૂઆત તાર્કિક અને વાજબી લાગે છે અને અમને તેની સાથે મતભેદ કરવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી.માત્ર એટલા માટે કે ઉધાર લેનાર-અપીલકર્તાઓ કહે છે કે જણાવેલી હકીકતો ખોટી છે, તે પૂરતું નથી.સોગંદનામાની સામગ્રીમાં કોઈ વિસંગતતા અથવા અયોજ્યતા તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું નથી.આમ શ્રી વિજય શેટ્ટી એક્સિસ બેંક લિમિટેડના અધિકારી હોવાના સંદર્ભમાં. ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીના સમર્થનમાં સોગંદનામું દાખલ કરવામાં કોઈ નબળાઈ હોય તેવું લાગતું નથી.

૮૪ શ્રી શાહ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી આગામી દલીલ એ છે કે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ની બીજી અને ત્રીજી જોગવાઈ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે કલમ ૧૪ હેઠળ અરજી દાખલ કરવાની તારીખથી ૬૦ દિવસના સમયગાળા પછી, કેએમબીએલ અને એબીએલ દ્વારા અનુક્રમે ૨૦/૦૪/૨૦૧૭ અને ૦૩/૦૫/૨૦૧૭ પર નિર્ણય લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર ગુમાવી દીધો હતો.તે સમય જૂન/જુલાઈ, ૨૦૧૭માં પૂરો થશે, જ્યારે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ૪/૫ જુલાઈ, ૨૦૧૮ના રોજ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.શ્રી શાહની આ દલીલમાં પણ ટકી રહેવા માટે કોઈ પગ નથી.૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ના બીજા કે ત્રીજા પરંતુક હેઠળ આપવામાં આવેલ આવો સમય અથવા સમયગાળો માત્ર ડિરેક્ટરી હતો અને ફરજિયાત ન હતો કારણ કે સમયમર્યાદાનું પાલન ન કરવાના કિસ્સામાં કોઈ પરિણામોની જોડણી કરવામાં આવતી નથી.અન્યથા, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ ઉધાર લેનારાઓ-અપીલકર્તાઓને નોટિસો જારી કરતા હતા, પરંતુ ઘણી નોટિસો જારી કરવામાં આવી હોવા છતાં, ઉધાર લેનારાઓ હાજર થયા ન હતા અને આ બાબતમાં વિલંબ થઈ રહ્યો હતો.પરિણામે, પ્રતિવાદી-બેંકને ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજીનો નિર્ણય લેવા માટે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને યોગ્ય નિર્દેશો આપવા માટે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૩૮૨૩/૨૦૧૮ હોવાથી આ અદાલત સમક્ષ રિટ અરજી દાખલ કરવાની ફરજ પડી હતી. તે પછી જ જ્યારે અદાલતે ૧૨મી માર્ચ, ૨૦૧૮ના આદેશ દ્વારા સમય

મર્યાદા નક્કી કરી ત્યારે ન્યાયિક આદેશ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટે અરજી પર નિર્ણય લેવા માટે આગળ વધ્યા.વિલંબના આધારે તેની સાથે કોઈ ગેરકાયદેસરતા જોડી શકાતી નથી, જે અન્યથા પણ ડિરેક્ટરી હતી અને ફરજિયાત નહોતી.૧૨મી માર્ચ, ૨૦૧૮ના રોજ હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ આદેશ નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે:

"૧. શ્રી નિકુંત કે. રાવલ, શ્રી કેપન દેસાઈ સાથેના અરજદાર માટેના વિદ્વાન વકીલ અને શ્રી ભાર્ગવ પંડ્યા, એજીપી સ્વપ્નેશ્વર ગૌતમ, એડવાન્સ કોપી પર પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટેના વિદ્વાન એજીપીને સાંભળ્યા.

૨. બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ આ અરજીના માધ્યમથી, અરજદારે યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ માટે વિનંતી કરી છે જે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને અરજીની સુનાવણી ઝડપી બનાવવા અને અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પર નિર્ણય લેવા માટે નિર્દેશ આપે.

૩. રેકૉર્ડ સૂચવે છે કે અરજદાર દ્વારા ૨૦/૦૪/૨૦૧૭ પર સરફેસી અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે અને તે બાકી છે.

૪. યોગ્યતા પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યા વિના, પ્રતિવાદી સત્તાને અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી અરજી (પરિશિષ્ટ એ) શક્ય તેટલી

ઝડપથી, પ્રાધાન્યમાં આ આદેશની પ્રાપ્તિની તારીખથી ચાર અઠવાડિયાની અંદર નક્કી કરવા માટે નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે. જોકે એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ અદાલતે ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો નથી અને સત્તાધિકારી નિર્ધારિત સમયની અંદર કાયદા અનુસાર તેનો નિર્ણય કરશે. આ આદેશ સત્તામંડળ સમક્ષ બંને પક્ષોના અધિકારોને નુકસાન પહોંચાડશે નહીં.

૫. તે મુજબ અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.”

૮૫ ઉપરોક્ત મુદ્દા પર શ્રી શાહે જે કેસ કાયદો પર આધાર રાખ્યો હતો તે વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં લાગુ થશે નહીં અને અપીલકર્તાને તેનો કોઈ ફાયદો થશે નહીં. અમે અમારી નારાજગી નોંધી શકીએ છીએ કે વિદ્વાન વકીલે કોઈ પણ જવાબદારીની ભાવના વિના અદાલત પર એવા ચુકાદાઓનો ભાર મૂકવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો જે હાથ પરના કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર લાગુ પડતા નથી. અદાલતો પાસેથી તે તમામ ચુકાદાઓ સાથે વ્યવહાર કરવાની અપેક્ષા રાખવી એ ન્યાયનો ઉપહાસ હશે કારણ કે તે માત્ર અદાલતનો સમય જ છીનવી લેતી નથી, પરંતુ બિનજરૂરી રીતે ચુકાદાનો બોજ પણ ઉઠાવે છે. કાયદો હકીકતો પર લાગુ થવો જોઈએ અને હકીકતોથી વંચિત નહીં. અમે શ્રી શાહે તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં જે દરેક કેસ પર આધાર રાખ્યો છે તેની સાથે વ્યવહાર

કરીને ચુકાદાનો બોજો ઉઠાવી રહ્યા નથી કારણ કે અમને જાણવા મળ્યું છે કે કોઈ પણ કેસ વર્તમાન કેસના તથ્યોને લાગુ પડતો નથી.

૮૬ જ્યાં સુધી એક્સિસ બેંક લિમિટેડ દ્વારા કલમ ૧૩ (જ) હેઠળ કોઈ પગલાં ન લેવા અંગે રજૂઆત કરવામાં આવી છે, ત્યાં સુધી અમે અગાઉના ફકરામાં પહેલેથી જ અવલોકન કર્યું છે કે જ્યાં બાકી રકમ વિવાદિત નથી ત્યાં તકનીકી ખામી કોઈ સુસંગતતા ધરાવતી નથી.

૮૭ તે ઉદ્દેશ કરવો પણ યોગ્ય હોઈ શકે છે કે ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૪ની બીજી અને ત્રીજી જોગવાઈમાં નિર્ધારિત સમયગાળો સુરક્ષિત લેણદારના લાભ અને ફાયદા માટે છે.નિયત સમયમર્યાદામાં આદેશો પસાર કરવામાં જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટની નિષ્ફળતા વાસ્તવમાં સુરક્ષિત લેણદારના હિતને જોખમમાં મૂકે છે.આવી સમયમર્યાદાનું પાલન ન કરવાથી ડિફોલ્ટર/ઉધાર લેનારને ફાયદો થઈ શકતો નથી.ડિફોલ્ટર/ઉધાર લેનાર કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટની કોઈપણ નિષ્ક્રિયતાનો લાભ લઈ શકતો નથી, જે વાસ્તવમાં સુરક્ષિત લેણદારના લાભ માટે છે.રાજ્ય સરકારના અધિકારીઓના હાથે સુરક્ષિત લેણદારને નુકસાન ન થાય તે માટે એક નિશ્ચિત સમયમર્યાદા નક્કી કરવામાં આવી છે.તે જાહેર લેણાં છે જેની વસૂલાત કરવામાં આવી રહી

છે.૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૧૩ હેઠળની નક્કર કાર્યવાહી જેટલું જલ્દી સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ થાય તેટલું સારું.

૮૮ ઉપરોક્ત ચર્ચા પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ઋણ લેનાર ડિફોલ્ટ રકમની સુરક્ષિત લેણદાર દ્વારા વસૂલાત માટેની કાર્યવાહીમાં વિલંબ કરવા માટે કોઈ ને કોઈ રીતે તમામ પગલાં લઈ રહ્યો છે.૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૩ હેઠળની કાર્યવાહી અને તેનો કબજો લેવા માટે તેની કલમ ૧૪ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશને આ અદાલત સમક્ષ તકનીકી આધારો પર પડકારવામાં આવ્યો છે અને આવા તકનીકી આધારો પણ સુરક્ષિત લેણદારો, પ્રતિવાદી-બેંક દ્વારા રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને માન્ય નથી.ઉધાર લેનારાઓ-અપીલકર્તાઓ તેમની તરફેણમાં આપવામાં આવેલા ૫ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ના એકપક્ષીય વચગાળાના આદેશનો આનંદ માણી રહ્યા છે.લોન લેનારાઓ બેંકને વસૂલાત અને તેની માન્ય બાકી રકમ સાથે આગળ વધવાની મંજૂરી ન આપવામાં સફળ રહ્યા છે કારણ કે ડિમાન્ડ નોટિસમાં દર્શાવેલ બાકી રકમ અંગે કોઈ વાંધો નથી.

૮૯ (૨૦૧૭) ૫ એસ. સી. સી. ૪૯૬માં નોંધાયેલા જ્ઞાનદેવ સબાજી નાઈક અને અન્યો વિરુદ્ધ પ્રાધ્ય પ્રકાશ ખાડેકર અને અન્યોના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે તુરંત અને પાયાવિહોણી ફાઈલિંગ પર નારાજગી વ્યક્ત કરી છે.અમે સંબંધિત અવલોકનો ટાંકીએ છીએ:

“૧૩. આ અદાલતે પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ કરવાના વાદીના કોઈપણ પ્રયાસને નાપસંદ સાથે જોવો જોઈએ. જો આવા પ્રયાસોને ગંભીરતાથી હાથ ધરવામાં નહીં આવે તો ન્યાયિક પ્રક્રિયાની પવિત્રતા ગંભીર રીતે ખતમ થઈ જશે. એક વાદી જે સત્ય સાથે અથવા અદાલતની પ્રક્રિયાઓ સાથે સ્વતંત્રતા લે છે તેને અનુસરવાના પરિણામો વિશે કોઈ શંકા ન હોવી જોઈએ. અન્ય લોકોએ આશા રાખીને અથવા ન્યાયિક નરમાઈની ખોટી અપેક્ષા સાથે તે જ માર્ગ પર સાહસ ન કરવું જોઈએ. આપણા દેશમાં પ્રચલિત કાયદાની જેમ મુકદ્દમામાં પણ સત્ય પર કોઈ ભાર મૂકવામાં ન આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે અનુકરણીય ખર્ચ અનિવાર્ય અને જરૂરી પણ છે.

૧૪. સમગ્ર કાનૂની પ્રણાલીની અદાલતો—આ અદાલત અપવાદ નથી—મુકદ્દમાઓથી ઘેરાયેલી છે. તુરંત અને પાયાવિહોણા પગલાઓ ન્યાયના વહીવટ માટે ગંભીર ખતરો છે. તેઓ સમયનો વપરાશ કરે છે અને માળખાગત સુવિધાઓમાં અવરોધ ઊભો કરે છે. ઉત્પાદક સંસાધનો કે જે વાસ્તવિક કારણોને સંભાળવા માટે ઉપયોગમાં લેવા જોઈએ, તે વિલંબથી લાભ મેળવવા માટેના કિસ્સાઓમાં, મૃત મુદ્દાઓને લંબાવીને અને નકામા કારણોને અનુસરીને દૂર કરવામાં આવે છે. કોઈ પણ વાદી વિલંબમાં નિહિત

સ્વાર્થ ધરાવી શકે નહીં.કમનસીબે, વર્તમાન કેસ ઉદાહરણ તરીકે, ન્યાય આપવાની પ્રક્રિયાનો અનૈતિક લોકો દ્વારા કાયદામાન્ય લોકોને નુકસાન પહોંચાડવા માટે દુરુપયોગ કરવામાં આવે છે.વર્તમાન કેસ એ એક ઉદાહરણ છે કે કેવી રીતે એક સરળ મુદ્દાએ અદાલતોના સમય પર કબજો જમાવ્યો છે અને કેવી રીતે અનિવાર્યતાને લંબાવવા માટે ક્રમિક અરજીઓ કરવામાં આવી છે.જે વ્યક્તિની તરફેણમાં ન્યાયનું સંતુલન છે તે પ્રક્રિયામાં જૂના મુદ્દાને પુનર્જીવિત કરવાના વારંવારના પ્રયાસોથી મુશ્કેલીમાં મુકાઈ ગયો છે.આ વલણને ત્યારે જ રોકી શકાય છે જ્યારે સમગ્ર વ્યવસ્થામાં અદાલતો સંસ્થાકીય અભિગમ અપનાવે જે આવા વર્તનને સજા આપે.ન્યાયની ઉદાર પહોંચનો અર્થ અરાજકતા અને અશિસ્તની પહોંચ નથી.એક મજબૂત સંદેશો પહોંચાડવો જોઈએ કે કાયદાના વિલંબને દૂર કરવા માટે રચાયેલ મુક્તમાની વ્યૂહરચનાઓ દ્વારા ન્યાયની અદાલતોને વિશ્લેષિત થવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં.જ્યાં સુધી અહીંની તમામ અદાલતો દ્વારા ઉપચારાત્મક પગલાં લેવામાં નહીં આવે અને હવે આપણો સમાજ પાલનને બદલે કર્યોરી પર આધારિત કાનૂની સંસ્કૃતિ પેદા કરશે.આવી પરિસ્થિતિઓનો ચુસ્તપણે સામનો કરવો એ દરેક અદાલતની ફરજ છે.અનુકરણીય ખર્ચ લાદવો એ એક આવશ્યક સાધન છે જેને નીંદણ દૂર કરવા માટે તેમજ વ્યર્થના કેસોના ફેલાવાને રોકવા માટે વાપરવું પડે છે.ત્યારે જ અદાલતો સાચા કારણોને ઉકેલવા અને ન્યાયની જરૂર હોય

તેવા લોકોની ચિંતાઓનો જવાબ આપવા માટે સમય ફાળવી શકે છે.વાસ્તવિક ફરિયાદો ધરાવતા નાગરિકો માટે અદાલતોની પહોંચ ઉપલબ્ધ છે તેની ખાતરી કરવા માટે વાસ્તવિક સમયનો ખર્ચ લાદવો પણ જરૂરી છે.નહિંતર, કાયદેસરના કારણો માટેના દરવાજા ફક્ત અયોગ્ય કેસોના ભારથી બંધ થઈ જશે, જે સિસ્ટમમાં પૂરની જેમ ભરાઈ જાય છે.આવી સ્થિતિ સર્જવાની મંજૂરી ન આપી શકાય.તેથી તે માત્ર વિવેકબુદ્ધિની બાબત નથી પરંતુ તમામ અદાલતો પર ફરજ અને જવાબદારી છે કે જેઓ ન્યાયને હરાવવા અથવા વિલંબિત કરવા માટે કાયદાના સ્વરૂપોનો ઉપયોગ કરે છે તેમના દ્વારા કાનૂની પ્રણાલીનું શોષણ ન થાય.અમે તમામ અદાલતોની પ્રશંસા કરીએ છીએ કે તેઓ તુરંત બાબતો સાથે સમાન રીતે વ્યવહાર કરે.”

૯૦ (૨૦૧૮) ૧૬ એસ. સી. સી. ૩૬૩માં નોંધાયેલા ભારત સંઘ અને અન્યો વિરુદ્ધ પીરંથવી સિંહ અને અન્યોના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે આ રીતે અવલોકન કર્યું હતું:

“૧૫. બાબતોને વધુ ખરાબ બનાવવા માટે, આ અપીલમાં ભારત સંઘે એક એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ અને એક પરિષ્ઠ વકીલ સહિત ૧૦

વકીલોની નિમણૂક કરી છે!આ આ અદાલતની રજિસ્ટ્રીમાં રજૂ કરાયેલી હાજરી સ્લિપ મુજબ છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ભારત સંઘે અપીલ માટે ઘણા વકીલોને સામેલ કરીને એક વિશાળ નાણાકીય જવાબદારી ઊભી કરી છે, જેમના ભાગ્યની કલ્પના સમાન કેસોમાં બરતરફીના હાલના આદેશોના આધારે સરળતાથી કરી શકાય છે.તેમ છતાં ભારત સંઘ તેની જવાબદારી વધારી રહ્યું છે અને કરદાતાઓને આ દુસ્સાહસ માટે ટાળી શકાય તેવો નાણાકીય બોજ સહન કરવા માટે કહી રહ્યું છે.શું આ અંગે કોઈ વિચાર કરવામાં આવી રહ્યો છે?

૧૬. ખરો પ્રશ્ન એ છે કે:રિપ વાન વિંકલવાદ ક્યારે બંધ થશે અને ભારત સંઘ ન્યાય વિતરણ પ્રણાલી પ્રત્યેની તેની ફરજો અને જવાબદારીઓ પ્રત્યે ક્યારે જાગૃત થશે?

૧૭. ઓછામાં ઓછું કહીએ તો, તુરંત મુકદ્દમા દ્વારા આ અદાલત પર બિનજરૂરી અને ટાળી શકાય તેવા બોજની આ અત્યંત કમનસીબ પરિસ્થિતિ છે, જે આ અપીલને નકારી કાઢતી વખતે ભારત સંઘ પર ખર્ચ લાદવાની વધુ એક યાદ અપાવે છે.અમે આશા રાખીએ છીએ કે એક દિવસ વાસ્તવિક અને અર્થપૂર્ણ રાષ્ટ્રીય મુકદ્દમા નીતિ અને જેને તે 'વેપાર કરવાની સરળતા' કહે છે, તેના નિર્માણના સંદર્ભમાં ભારત સંઘ પર અમુક

અર્થ, જો વધુ સારી રીતે નહીં, જીતશે, જે જો વિશ્વાસુપણે અમલમાં મૂકવામાં આવે તો દેશભરના પક્ષકારોને ફાયદો થઈ શકે છે.”

૯૧ વર્તમાન કેસની આસપાસના તથ્યો અને સંજોગો, પક્ષકારોની દલીલો અને આ મુદ્દા પરનો કાયદો, જેમ કે ઉપરના ફકરામાં અમારા દ્વારા ચર્ચા કરવામાં આવી છે, તે અમારી સમક્ષ અપીલકર્તાઓના ઉતાવળભર્યા વલણને સૂચવે છે. જેમ આપણે પહેલાં કહ્યું છે તેમ, ન્યાયિક વ્યવસ્થા કેવી રીતે તુરંચ મુકદ્દમાઓથી ઘેરાઈ રહી છે તેનું આ એક લાક્ષણિક ઉદાહરણ છે. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અનેક કેસોમાં ચુકાદો આપ્યો છે કે આવા તુરંચ અને ત્રાસદાયક મુકદ્દમાને અનુકરણીય ખર્ચ લાદીને અથવા સમાન નવીન પદ્ધતિઓ અપનાવીને નિરુત્સાહિત કરવી જોઈએ. હકીકતો જેમ આપણી સામે ઊભી છે તેમ, આપણી પાસે દરેક અપીલકર્તા પર રૂપિયા ૧૦,૦૦,૦૦૦—(માત્ર દસ લાખ રૂપિયા) નો ખર્ચ લાદવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નથી. અમે આશા રાખીએ છીએ કે ખર્ચ લાદવાથી આવા તમામ મુકદ્દમાઓ પર નિવારક અસર પડશે જેમણે આવા તુરંચ મુકદ્દમા સાથે મંચનો સંપર્ક કર્યો છે અથવા સંપર્ક કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.

૯૨ ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ્સને દરેક અપીલકર્તા પર રૂપિયા ૧૦,૦૦,૦૦૦—(માત્ર દસ લાખ રૂપિયા) ના ખર્ચ સાથે

બરતરફ કરવામાં આવે છે.પરિણામે, સ્ટે અને વચગાળાની રાહત ખાલી કરવા માટે જોડાયેલી નાગરિક અરજીઓનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(મુખ્ય ન્યાયાધીશ વિક્રમ નાથ)

(ન્યાયમૂર્તિ આશુતોષ જે. શાસ્ત્રી)

સુબુ/પીરઝાદા/રાધન/વાહિદ

વિષય : સરફેસી એક્ટની કલમ ૧૪ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટના આદેશ સામેની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ફગાવતો ચુકાદો.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.